

STANDARDIZACIJA

Bilten SAVEZNE KOMISIJE ZA STANDARDIZACIJU

SADRŽAJ

	<i>Strana</i>
<i>Međunarodno zasedanje povodom standardizacije lakokvarljivih poljoprivrednih proizvoda</i>	3
<i>Komentar uz predlog JUS C.K1.031 — šine težine do 20 kp/m</i>	5
<i>Predlog standarda: Šine težine do 20 kp/m</i>	6
<i>Predlog standarda: Ram za pakovanje malih otvorenih plitkih letvarica</i>	9
<i>Predlog standarda: Granična merila — Pregled i označavanje</i>	11
<i>Predlog standarda: Tehnički propisi za izradu i isporuku čeličnih ugaonika</i>	14
<i>Predlog standarda: Tehnički propisi za izradu i isporuku kontrolnih lenjira</i>	15
<i>Predlog standarda: Motorna i priključna vozila — Definicije i klasifikacija</i>	16
<i>Predlog standarda: Zaštitni šlem za vozače motornih vozila</i>	23
<i>Anotacija predloga standarda iz oblasti zgradarstva</i>	25
<i>Anotacija predloga standarda iz oblasti građevinarstva</i>	25
<i>Međunarodna standardizacija:</i>	
<i>a) primljena dokumentacija</i>	26
<i>b) primljeni inostrani standardi</i>	27
<i>Objavljeni jugoslovenski standardi</i>	28

6

JUN — 1959 — JUN
BEOGRAD

Izdavač:
SAVEZNA KOMISIJA ZA STANDARDIZACIJU
Beograd — Admirala Geprata 16
Odgovorni urednik:
ing. Slavoljub Vitorović

Štampa:
BEOGRADSKI GRAFIČKI ZAVOD
Beograd

MEĐUNARODNO ZASEDANJE POVODOM STANDARDIZACIJE LAKOKVARLJIVIH POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA

Od 23 do 27 juna 1958 god. održano je u Brislu (Belgija) IX Evropsko zasedanje Komiteta za poljoprivredne probleme ECE koje održava svake godine Radna grupa za standardizaciju lakokvarljivih proizvoda. Godišnje sednice održavaju se obično u Ženevi gde je i sedište ECE. Izuzetno i na traženje predsednika Radne grupe Roger-a Grooten-a (Belgija) sastanak ove godine održan je u Brislu.

Na IX zasedanju bilo je pristuno ukupno 45 delegata 17 država (Austrije, Belgije, Bugarske, Čehoslovačke, Danske, Z. Nemačke, Finske, Francuske, Mađarske, Italije, Holandije, Poljske, Rumunije, Švedske, Švajcarske, SSSR, Engleske i Jugoslavije) i dve međunarodne organizacije: ISO i Evropske agencije za produktivnost rada (EPA).

Posle izbora predsednika i zamenika (izabrana su ista lica koja i prošle godine) Radna grupa za standardizaciju lakokvarljivih poljoprivrednih proizvoda pristupila je stručnom delu prema utvrđenom dnevnom redu.

1) Upoređenje nacionalnih standarda sa Ženevskim protokolom za voće i povrće

Još na V sastanku Radne grupe 1954 g. predložen je pomenuti Protokol kao dokument AGRI/40 Rev. 1 i od tog vremena usvojila ga je većina članica, izuzev nekih država, među kojima i naša. Na daljim godišnjim sastancima Protokol je redovno dopunjavan. Prečišćen tekst dat je u martu ove godine kao dok. AGRI/WP 1/100, pa je kao takav prihvaćen na IX sastanku Radne grupe koji je održan 23 do 27 juna tek. godine.

U vezi sa odredbama Protokola izvršena je i analiza nacionalnih standarda (dok. AGRI/WP. A/75) u devet zemalja i to u Belgiji, Bugarskoj, Z. Nemačkoj, Francuskoj, Italiji, Holandiji, SSSR, Austriji i Švajcarskoj. Pored ovoga postoji i jedna studija o rezultatima standardizacije voća i povrća (Schryver — Belgija) koja je u vidu stručnog referata predata za vreme Generalne skupštine evropskih zemalja po pitanju poljoprivrede (CEN) u Helsinkiju (Finska), 12 do 16 avgusta 1957 godine. Za 13 evropskih država izneti su opšti uslovi, tolerancija i kalibraža za sve najvažnije voćne i povrtarske proizvode. Naročito je obrađeno pitanje standardizacije jabuka i krušaka u ovim zemljama. Ova dva referata poslužila su kao osnov za diskusiju po ovom pitanju na IX sastanku.

Pored ovoga, prikazane su analize standardizacije za Čehoslovačku, Dansku, Mađarsku i Rumuniju. Ovaj posao se i dalje nastavlja kod drugih članica, a u saglasnosti sa preporukama naznačenim u izveštaju VIII sastanka Radne grupe 1957 godine.

Posle diskusije predloženo je da se nastavi sa analizom nacionalnih standarda za *jabuke, kruške, breskve i grožđe* u smislu studija De Cshryver-a i podaci dostave sekretarijatu Radne grupe na jednom od zvaničnih jezika, najdalje do 1 oktobra 1958 god. Podaci o standardizaciji pomenutih četiri proizvoda obradiće se za X sastanak Radne grupe. U daljem radu sekretarijat Radne grupe će koordinirati sa ISO-Tehničkim komitetom 34, Evropskom agencijom za produktivnost rada i drugim zainteresovanim međunarodnim organizacijama.

2) Metode i instrumenti kontrole za upotrebu procene kvaliteta voća i povrća

Radna grupa je upoznata sa rezultatima održanog sastanka Grupe eksperata u Pragu za vreme od 20 do 23 maja 1958 god. Izveštaj sa ovog sastanka dostavljen je svima državama članicama. Najvažnija pitanja su bila unifikacija metoda kontrole onih proizvoda za koje postoje međunarodne preporuke, kao i za one koji će doći u obzir u bliskoj budućnosti. Isto tako, na sastanku je bilo reči o razmeni kontrolnih inspektora.

Radna grupa je prihvatila podneti izveštaj eksperata i predložila da se nastavi sa produbljivanjem metodike rada, a u cilju stvaranja jedne zajedničke platforme evropske kontrole kvaliteta voća i povrća.

3) Nomenklatura vrsta i sorata voća i povrća

Na jednom ranijem sastanku Radne grupe pokrenuto je pitanje prikupljanja terminologije voća i povrća kod svih država — članica Evrope. Na ovom sastanku je saslušan izveštaj predstavnika Evropske agencije za produktivnost rada o izradi jednog višejezičnog rečnika tehničkih naziva voća i povrća i trgovačkih termina koji se upotrebljavaju. Grupa je upoznata sa nacrtom Svetskog kataloga sorti krompira koji je objavila jedna nemačka firma. Ovo pitanje biće raspravljano na idućem (X) sastanku Radne grupe. Dosada su nomenklature izdale Italija i Belgija.

Rešeno je da sekretarijat Radne grupe nastavi sa daljim radom na terminologiji voća i povrća u zajednici sa ISO-Tehničkim komitetom 34.

4) Proučavanje standardizacije polupreradevina voća i povrća

Na osnovu dok. AGRI/WP. 1/109, koji je izrađen od strane Čehoslovačke, diskutovano je o polupreradevinama voća i povrća. Odmah je iskrslo pitanje: da li su ove polupreradevine lakokvarljivi proizvodi? Stoga standardizacija polupreradevina uslovljava temeljno proučavanje nacionalnih zakonodavstava kod svih članica ECE-a.

Radna grupa se složila da se svima državama članicama uputi dopis o prikupljanju podataka o stavu standardizacije ovih proizvoda kod njih. Pritom dolazi u obzir isključivo standardizacija kvaliteta. Zatim treba odgovoriti Sekretarijatu koje proizvode pojedine države smatraju prioritetnim.

Sekretarijat Radne grupe povezaće se sa Međunarodnom federacijom za voćne proizvode i Međunarodnom komisijom za proizvodnju konzervi. Svi dostavljeni podaci pojedinih država biće obrađeni i izneti na iduće zasedanje Radne grupe.

5) Semenski krompir

Grupa eksperata izradila je predlog standardizacije semenskog krompira koji je dostavljen državama — članicama kao dok. AGRI/WP. 1/111. Po pojedinim pitanjima dali su svoje sugestije predstavnici Evropske unije za trgovinu krompirom naveliko. Raspravljano je, takođe, i pitanje virusnih oboljenja na krompiru i metoda kontrole u te svrhe.

Zaključeno je da grupa eksperata dalje proučava sva pitanja u vezi semenskog krompira i da radna grupa zatim prikupi potrebne podatke od pojedinih država.

6) Standardizacija špargle

Prema dok. AGRI/WP. 1/106 izrađen je još ranije predlog za šparglu (referent Kli-mer — Holandija) na kome je saradivala i Evropska agencija za produktivnost rada. Diskusija se odnosila na određivanja pojedinih kvaliteta eksera, I i II i na načine pakovanja.

Rešeno je da sekretarijat Radne grupe sa pomenutom Agencijom nastavi rad na praktičnoj bazi u cilju dobijanja jednog potpunijeg međunarodnog predloga standarda za šparglu.

7) Standardizacija slane haringe

Ovo pitanje je od velikog interesa za severne zemlje. Postojeći predlog za slane haringe se iz godine u godinu dopunjava. Na ovom sastanku Čehoslovačka delegacija dala je svoj amandman na ovu međunarodnu preporuku.

8) Izveštaj sa I godišnjeg sastanka ISO-Tehničkog komiteta 34, održanog u Budimpešti 22 do 26 aprila 1958

Radnoj grupi podnet je izveštaj sa sastanka ove Međunarodne organizacije, održanog ove godine u Budimpešti. Tehnički komitet 34 doneo je zaključke po pitanjima terminologije, metode ispitivanja kvaliteta, pakovanja, prevoza, smeštaja i transportovanja, kao i zaključke po pitanju koordinacije sa Radnom grupom za standardizaciju lakokvarljivih proizvoda i drugim međunarodnim organizacijama koje imaju interesovanje za ovu poljoprivrednu problematiku.

Rešeno je da se Radna grupa što tešnje poveže sa Tehničkim komitetom 34 radi zajedničke saradnje.

9) Zajednički sastanak sa Radnom grupom za transport lakokvarljivih proizvoda

Ideja o zajedničkom sastanku obe radne grupe postoji od pre 2 godine. Po pitanju ambalaže i transportovanja lakokvarljivih poljoprivrednih proizvoda oseća se potreba da se obe grupe dogovore. Posle duže diskusije rešeno je da sekretarijat Radne grupe ra-

zmotri na koji način bi trebalo da dođe do sastanka, preko grupe eksperata ili direktno na širem sastanku obe grupe. Pored toga, predloženo je da se utvrde pitanja koja dolaze u obzir od zajedničkog interesa za obe grupe.

10) Razno

Posle diskusije po svim glavnim tačkama dnevnog reda prešlo se na tačku »razno«.

Delegat Italije saopštio je da će Radnoj grupi biti dostavljeni predlozi standarda za trešnje i orahe. Ovi predlozi verovatno će biti dostavljeni na dnevni red idućeg sastanka Radne grupe.

U ime Radne grupe belgijskoj vladi na vanrednom prijemu i mogućnosti posete Međunarodne izložbe u Brislu zahvalio se delegat SSSR.

Saopšteno je da će se X godišnji sastanak Radne grupe za standardizaciju lakokvarljivih poljoprivrednih proizvoda održati u Ženevi, u septembru ili oktobru 1959 godine.

KOMENTAR UZ PREDLOG JUS C.K1.031 — ŠINE TEŽINE DO 20 kp/m

Ovaj predlog standarda, čiji je autor prof. Ing. Vladimir Stehlik, pokrenut je i pripremljen od strane Generalne direkcije jugoslovenskih železnica.

Dosadašnji tipovi ovih šina, koje je proizvodila Željezara Zenica, zamenjuju se tipovima navedenim u ovom predlogu standarda, stim da se proizvodnja dosadašnjih tipova može produžiti samo do iskorišćenja sadašnjih valjaka — novi valjci se moraju kalibrirati prema tipovima šina u ovom predlogu standarda.

Uz ovaj predlog standarda navode se, radi informacije, sledeće pojedinosti.

Radi jednoobraznog određivanja otstojanja pragova, navodi se sledeća tabela za dozvoljena opterećenja po točku, pri čemu su dozvoljena opterećenja izračunata po obrascu $F = \frac{4 \cdot \sigma \cdot W_x}{L}$; F = dozvoljeno opterećenje (u kp) po točku, L = otstojanje (u cm) od sredine do sredine praga, $\sigma = 1250 \text{ kp/cm}^2$ zatežno naprezanje, W_x = momenat otpora (u cm^3) neizabane nove šine.

Tabela: Dozvoljena opterećenja »F« za nove šine (u kp).

Oznaka tipa šine	W_x cm^3	Za otstojanje pragova L u mm:									
		500	550	600	650	700	750	800	900	1000	1100
5	7,39	739	672	616	563	523	493	462	411	370	336
7	15,2	1520	1320	1270	1170	1090	1010	950	844	760	691
10	24,4	2440	2220	2030	1880	1740	1630	1530	1360	1220	1110
12	33,9	3390	3060	2830	2610	2420	2260	2120	1880	1700	1540
14	36,9	3690	3300	3080	2800	2640	2460	2310	2050	1850	1680
18	58,1	5810	5280	4840	4470	4150	3870	3630	3200	2910	2640

Za medjuvrednosti pravolinijski interpolirati

U praksi se zahteva da šine ostanu u koloseku do izvesne određene granice abanja u visini šinske glave, a da kod nepromenjenog otstojanja pragova ne bude prekoračeno dozvoljeno naprezanje šine od 1250 kp/cm^2 . Stoga se otstojanje pragova kod polaganja novih šina mora odrediti s obzirom na momenat otpora izabranih šina. Ako nisu na raspolaganju tabele za momente otpora izabranih šina, ovi se momenti mogu (u cm^3) izračunati po približnom empiričkom obrascu:

$W_x = k \cdot G \cdot H$; »k« je koeficijent ($k \approx 0,33$), »G« je težina (u kp/m) izabrane šine, a »H« njena visina (u cm).

Ako je dato abanje šine, njena težina se može izračunati prema smanjenoj površini profila. Primer: ako je abanje šinske glave i to: 4 mm kod šine tipa 5; 5 mm kod šina tipa 7, tipa 10 i tipa 12; i 6 mm kod tipa 18, onda se njihovi momenti otpora smanjuju za oko 20%. Prema tome, dozvoljena opterećenja (F), prema tabeli, isto tako se smanjuju za oko 20%.

Sledeća tabela daje veličinu dilatacionog razmaka (e) na sastavu šina.

Tabela: Veličina dilatacionog razmaka (e)

Oznaka tipa šine	5	7	10	12	14	18
Razmak e, u mm	4	5	5	6	6	6

Navedene vrednosti za »e« važe za polaganje najdužih šina dotičnog tipa šine i kod srednje temperature, tj. između + 15° i + 20° C. U tom slučaju pri maksimalnoj temperaturi sastav se zatvara (e = 0). Da bi se sastav zatvorio i kod šina kraćih dužina, ove se moraju polagati sa manjim razmakom, kod srednjih temperatura, i to prema sledećoj tabeli:

Dužina šine u m	5	7	9
Razmak e u mm	3	4	5

B E L E Š K A

uz predlog standarda JUS M.N0.010

Nacrt za predloženu klasifikaciju motornih i priključnih vozila izradila je Komisija za uvoz drumskih motornih vozila pri Sekretarijatu Saveznog izvršnog veća za saobraćaj i veze — Saveznoj upravi za puteve, uz spoljnu saradnju stručnjaka iz oblasti motornih vozila.

Pri izradi klasifikacije uzet je kao uzor zapadnonemački predlog standarda DIN 70010, a za samu kategorizaciju u okviru pojedinih vrsta redovi standardnih brojeva po JUS A.A0.001 i JUS A.A0.002.

Potreba za jednom klasifikacijom ove vrste prvenstveno se pokazala pri radu Komisije za uvoz vozila. Na predlog Savezne uprave za puteve ova se klasifikacija sada objavljuje na javnu diskusiju kao predlog jugoslovenskog standarda. Pri redigovanju predloga standarda, Savezna komisija za standardizaciju je dodala bicikl sa pomoćnim motorom i nekoliko skica najvažnijih vrsta vozila.

Predlog br. 3002	Železnički gornji stroj ŠINE TEŽINE DO 20 kp/m Oblik, mere i statičke veličine	DK 625.143 JUS C.K1.031
Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1 septembar 1959		
<i>U ovom standardu primenjene su jedinice veličina i njihove oznake prema JUS A.A.040 (napr: jedinica težine kilopond — kp).</i>		
1 Opseg		
Ovaj standard obuhvata železničke šine težine do 20 kp/m, za novogradnju i obnovu železničkih pruga za industrijske, šumske i druge sporedne pruge.		
2 Oblik i tolerancije oblika		
2.1 Poprečni presek ovih šina mora biti oblika kao što je navedeno na slici 2.		
2.2 Tolerancije oblika		
2.21 Za nagib površine naleganja za vezicu nije dozvoljeno nikakvo odstupanje od propisane vrednosti navedene na slici 2 (1 : 4).		
2.22 Simetrala glave kao i simetrala nožice smeju da odstupaju od simetrane vrata najviše za 0,5 mm.		
2.23 Upravnost čela šine u odnosu na podužnu osu mora ležati u granicama ± 2 mm.		
3 Mere i tolerancije mera		
3.1 Poprečni presek Mere i tolerancije mera poprečnog preseka ovih šina moraju odgovarati specifikacijama navedenim na slici 2 i u tabeli 1.		
3.2 Dužine		
3.21 Terminologija Normalne šine. To su šine takvih dužina u kojima se šine odnosnih tipova, po pravilu, ugrađuju u kolosek. Normalne skraćene šine (za krivine). Šine dobijene skraćivanjem »normalnih šina« za određenu meru, za upotrebu u unutrašnjem traku krivine (vidi tabelu 2).		

Kratke šine. To su šine u dužinama manjim od dužine »normalnih šina« i »normalnih skraćenih šina«, koje se isporučuju u standardom određenim dužinama (vidi tabelu 2).

3.2 Dužine i tolerancije dužina ovih šina moraju odgovarati specifikacijama navedenim u tabeli 2.

3.3 Rupe za vezice

Raspored, mere i tolerancije mera rupa za vezice moraju odgovarati specifikacijama navedenim na sl. 1 i u tabeli 3.

Kod šina tipa 18 rupe se moraju bušiti burgijom; kod ostalih tipova šina rupe se moraju izraditi probijanjem.

4 Statičke veličine

Statičke veličine ovih šina navedene su u tabeli 1.

5 **Materijal:** ugljenični čelik minimalne zatezne čvrstoće 50 kp/mm².

6 Označavanje

6.1 U tehničkoj i drugoj dokumentaciji i u porudžbinama »normalne šine« obuhvaćene ovim standardom označavaju se oznakom:

Šina (tip šine) — JUS C.K1.031

a »normalne skraćene šine« oznakom:

Šina (tip šine/stepen skraćanja) — JUS C.K1.031

gde se za tip šina uzima oznaka iz tabele 1, a za stepen skraćanja oznaka iz tabele 2 (I ili II).

Primer: normalna šina tipa 18 označava se sledećom oznakom:

Šina 18 — JUS C.K1.031

normalna skraćena šina istog tipa, sa dvostrukim skraćanjem, označava se sledećom oznakom:

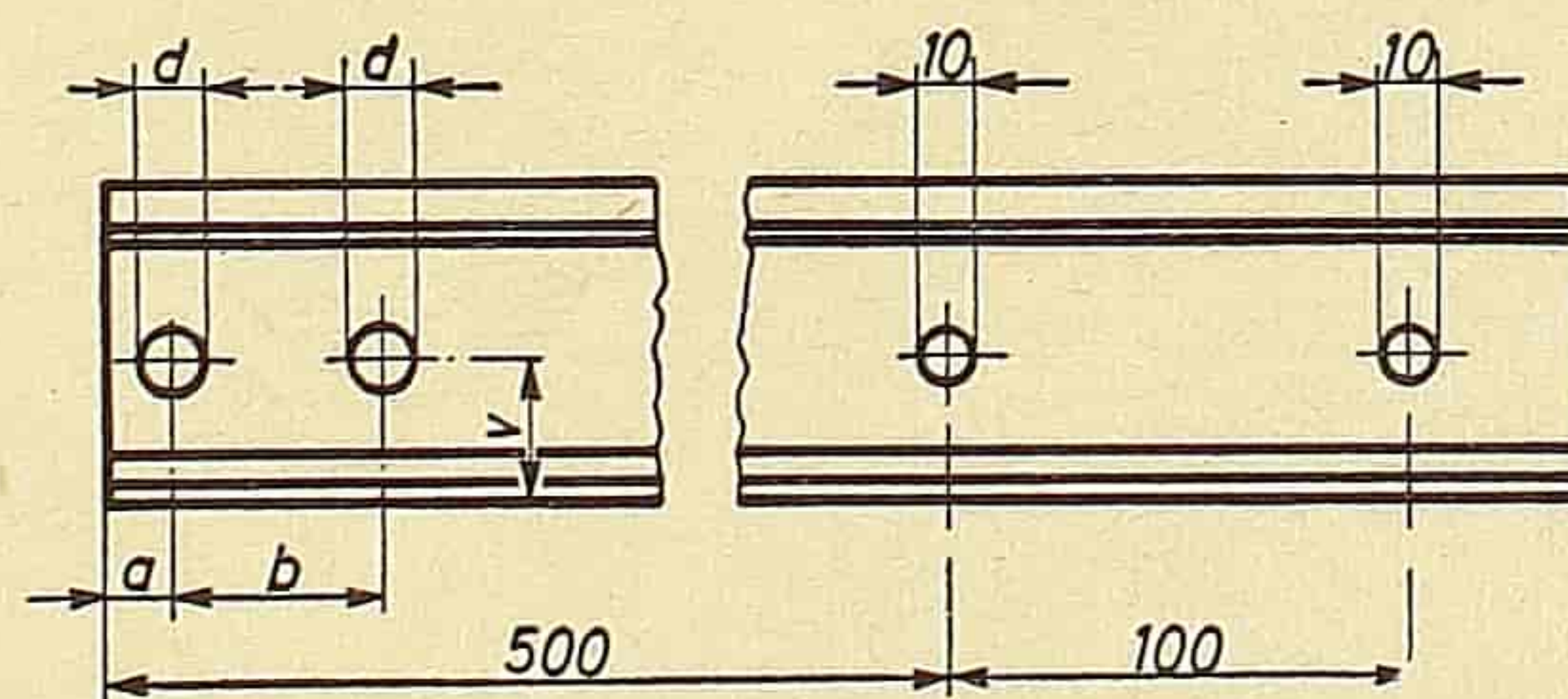
Šina 18/II — JUS C.K1.031

6.2 Svaka normalna skraćena šina mora biti označena bušenjem odgovarajućeg broja rupa prečnika 10 mm, i to:

— jednostruko skraćena šina: bušenjem jedne rupe,

— dvostruko skraćena šina: bušenjem dve rupe.

Raspored i mesto rupa moraju odgovarati specifikacijama navedenim na sl. 1.

Sl. 1

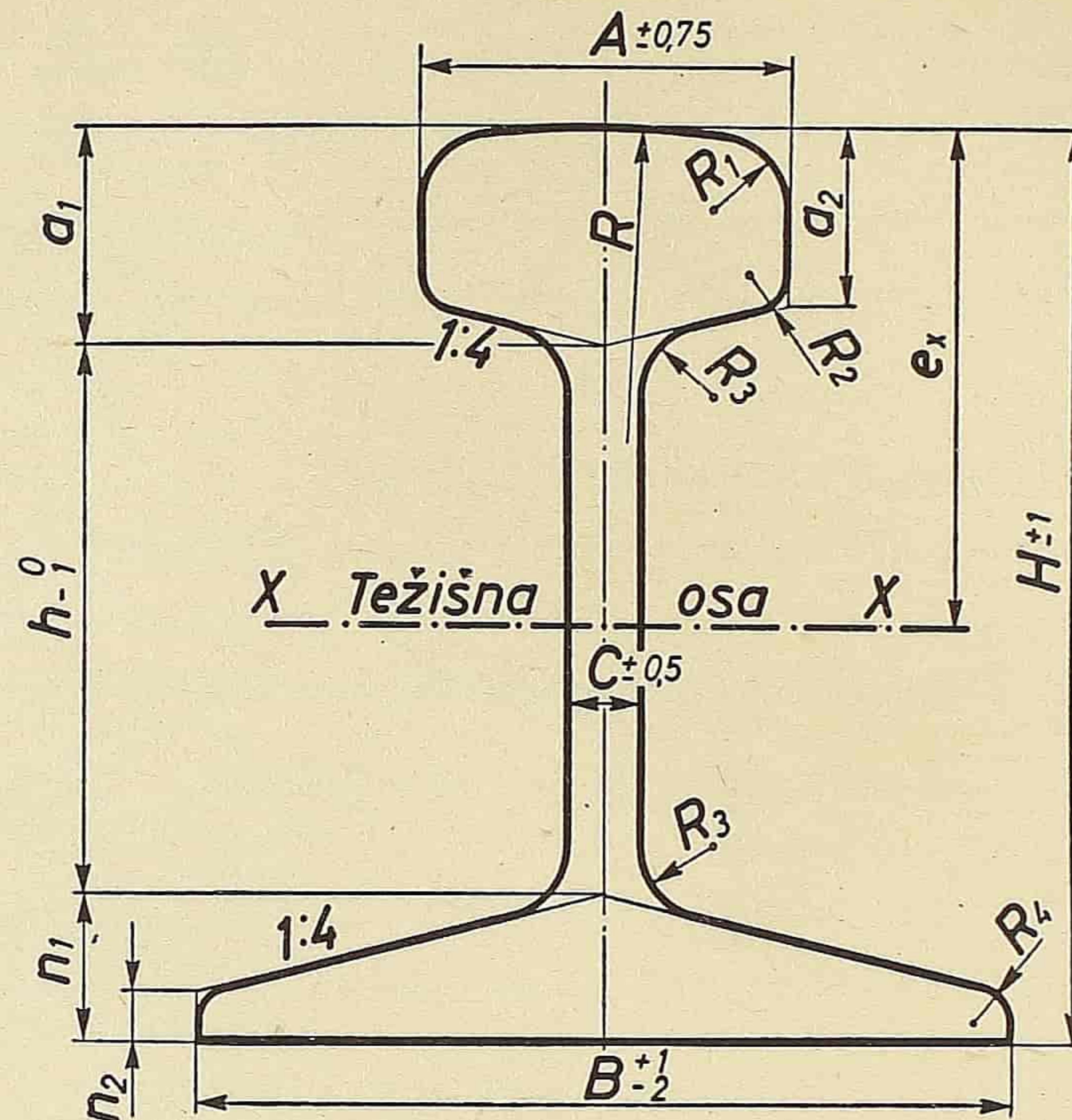
Tabela 1: Mere, težine i statičke veličine

Oznaka tipa šine ¹⁾	Mere u mm									Zaobljenja u mm					Težina ²⁾ G kp/m	e _x mm	Momenti	
	H	B	A	C	a ₁	a ₂	h	n ₁	n ₂	R	R ₁	R ₂	R ₃	R ₄			Inercije J _x cm ⁴	Otpora W _x cm ³
5	50	45	20	4	11,8	9,3	30	8,2	2,6	100	4	2	4	2	4,5	27,8	20,6	7,39
7	65	50	25	5	15,6	12,5	40	9,4	3,2	130	6	3	5	3	6,75	34	51,6	15,2
10	70	58	32	6	21,3	17,3	37,5	11,2	4	140	6	3	5	3	10	34,8	85,7	24,4
12	80	65	34	7	22	17,8	45,5	12,5	4,4	160	7	3	6	3	12	41,5	141	33,9
14	80	70	38	9	22	17,3	44,5	13,5	4,8	160	8	3	6	3	14	41,6	154	36,9
18	93	82	43	10	25,4	20	52,4	15,2	5	180	8	3	6	3	18,3	47,9	278	58,1

¹⁾ Oznaka tipa šine izražava težinu šine po metru zaokrugljenu na ceo broj.

²⁾ Težine su izračunate na osnovu spec. težine čelika 7,85 kp/m

Sl. 2

Tabela 2: Dužine i tolerancije dužina šina

Osnaka tipa šine	D u ž i n e ¹⁾ , m			
	Normalne šine Tolerancija ± 30 mm	Normalne skraćene šine ²⁾ Tolerancije ± 10 mm		Kratke šine
		Stepen skraćanja		
		I	II	
5	5 7	—	—	Ukoliko se drugačije ne ugovori, do 15% isporuke (po težini) može biti u kratkim standardnim du- žinama: počev od 3 mm pa na dalje u skokovima od po 0,25 mm.
7	5 7 9			
10		8,920	8,840	
12		11,920	11,840	
14	5 7 9 12			
18				

1) Navedene vrednosti dužina važe na temperaturi +20 °C.
2) „Normalne šine“ od 9 m ili 12 m dužine mogu se skratiti za 80 mm ili 160 mm; na taj način dobijaju se „normalne šine“ sa jednostrukim skraćanjem odnosno sa dvostrukim skraćanjem.

Tabela 3: Rupe za vezice

mere u mm

Osnaka tipa šine	Prečnik rupe d	Otstojanje		
		a	b	v
5	14	45	60	23,2
7	14	44,5	60	29,4
10	15	50	60	30
12	18	52	70	35,3
14	17	49,5	70	35,8
18	22	36	106	46,4
Tolerancije				
	± 1	± 0,5	± 0,5	± 0,5

Predlog br. 3003

Ambalaža od drveta
RAM ZA PAKOVANJE
malih otvorenih plitkih letvarica

DK 674.6
JUS D.F1.033

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1 septembar 1959

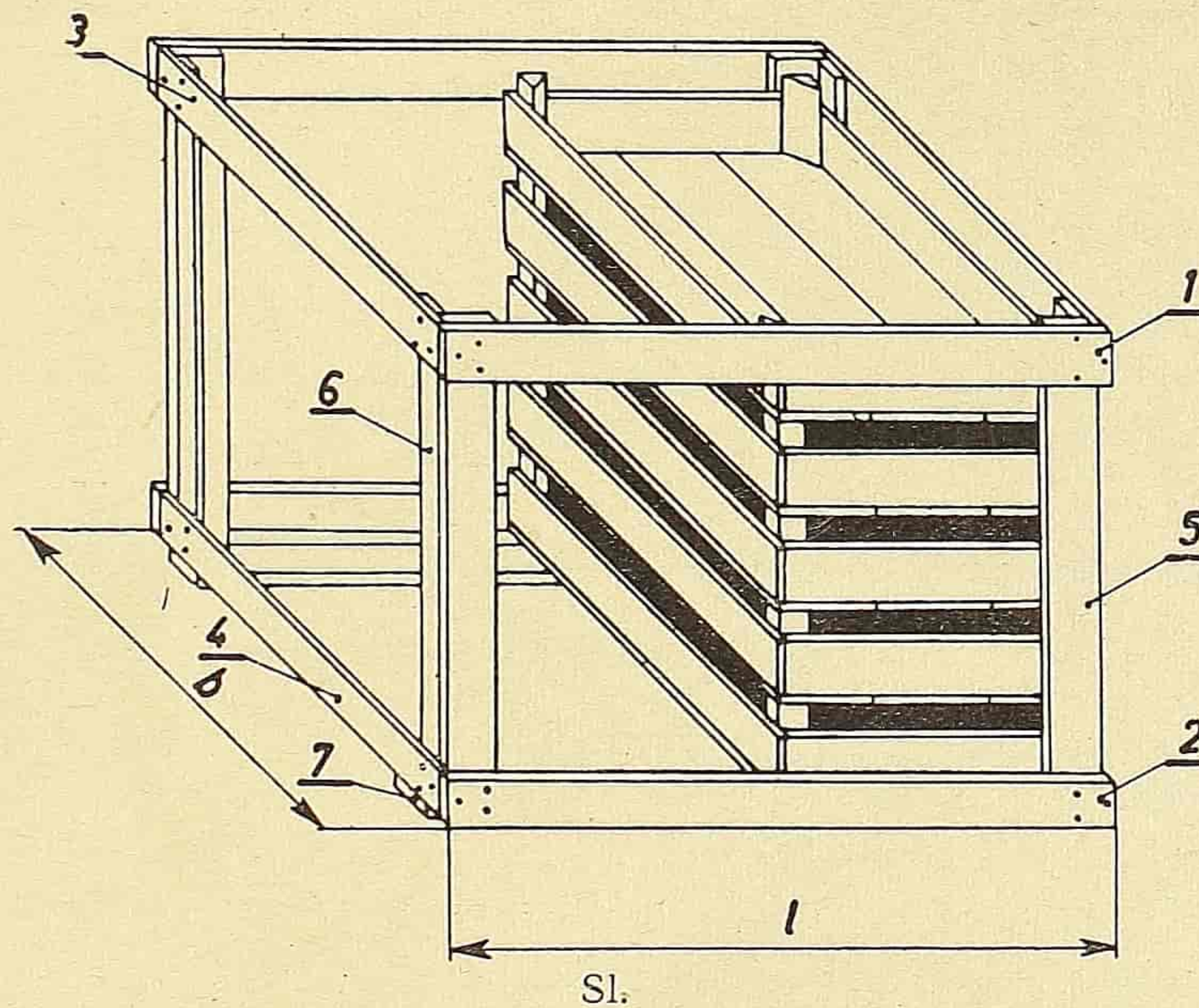
U ovom standardu primenjene su jedinice veličina i njihove oznake po JUS A.A1.040 (napr. jedinica težine kilopond — kp zamenjuje do sada upotrebljavanu jedinicu kilogram — kg).

1 Predmet standarda

Ovaj standard odnosi se na ram za pakovanje malih otvorenih plitkih letvarica.

2 Oblik i dimenzije

2.1 Ramovi po ovom standardu moraju imati oblik prema slici

2.2 Spoljne mere ramova moraju biti:

- dužina l 610 mm,
- širina b 495 mm,
- visina h 480 mm.

2.3 Sastavni delovi ramova moraju odgovarati sledećoj tabeli:

1 Red. broj	2 B'oj komada	3 Naziv dela	4 Dimenzije u mm			7 Kubatura drveta m	8 Ekseri		10 Zapremina l
			duži- na	širi- na	deb- ljina		komada	veličina	
1	2	letvica	610	40	8	0,000390	12	16/30	
2	2	letvica	610	30	8	0,000293	12	16/30	
3	2	letvica	479	40	8	0,000307	8	16/30	
4	2	letvica	479	30	8	0,000230	8	16/30	
5	4	letvica	472	40	8	0,000604	12	16/30	
6	4	letvica	472	30	8	0,000453	—	—	
7	2	letvica	610	40	8	0,000390	8	16/30	
Svega						0,002667			

Težina rama od jelovine i smrečevine oko 1,28 kp, a od topolovine oko 1,15 kp.

- 2.4 Dozvoljeno odstupanje dimenzija delova ramova: odstupanje širine ± 1 mm, debljine $\pm 10\%$.
- 2.5 Dozvoljeno odstupanje težine rama: $+ 10\%$.

3 Materijal i izrada

- 3.1 Delovi ramova izrađuju se od jelove, smrčeve i topolove rezane građe.
Građa mora biti zdrava, težine do 480 kp po 1 m³ za jelovinu i smrčevinu, a do 430 kp za topolovinu.
Težina se ustanovljava iz proseka od tri veze ramova.
- 3.2 Dozvoljene greške materijala:
— kvržice neograničeno,
— srednja rujavost,
— male pukotine, do 10% isporučene količine, stim da ne smeju postojati na rubovima letvica,
— mala mušičavost.
- Na jednom delu smeju postojati najviše dve dozvoljene greške.
- 3.3 Delovi ramova moraju biti oštroično i paralelno rezani i pod pravim uglom prerezani.
- 3.4 Rub kvrga mora biti udaljen najmanje 20 mm od ruba čela.

4 Isporuka

Ramovi se isporučuju po m³ građe ili po komadu.

5 Rukovanje

Letvice za 25 ramova pakuju se u veze, posebno svakog dela; svaka veza povezuje se na dva mesta modrožarenom žicom prečnika 1,6 mm prema JUS C.B6.010.

U P O Z O R E N J E

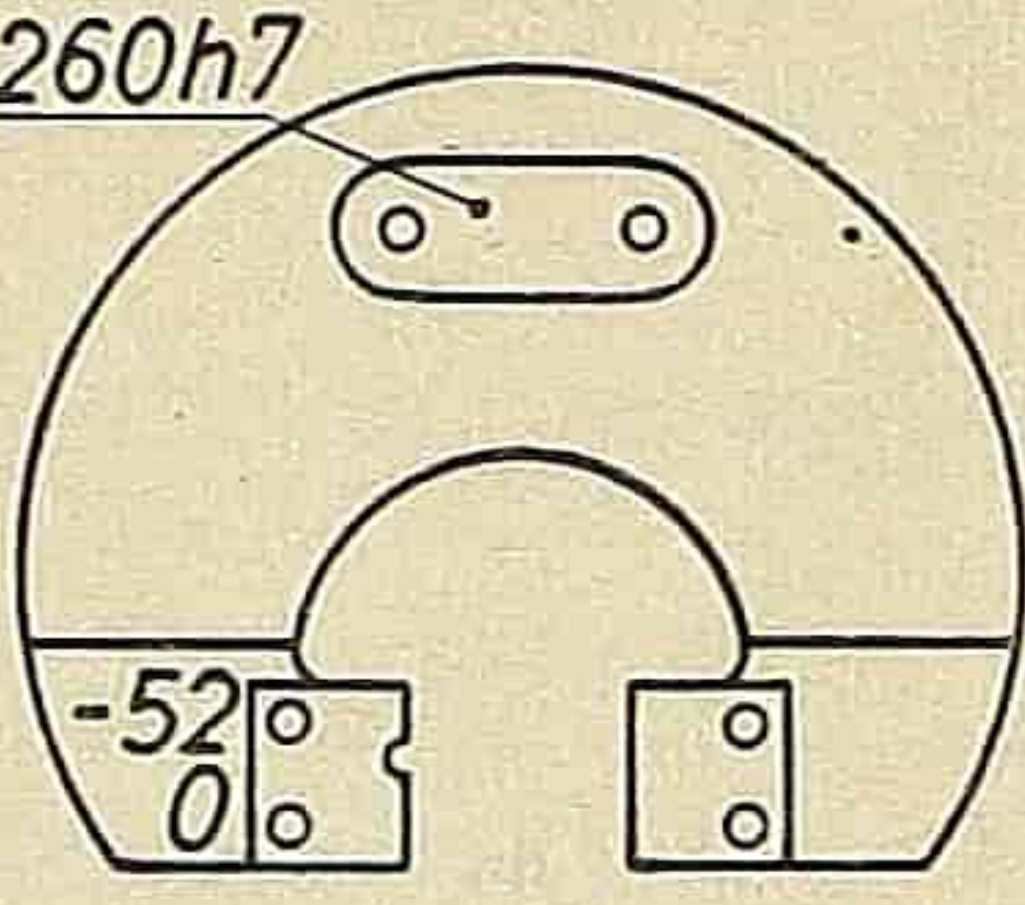
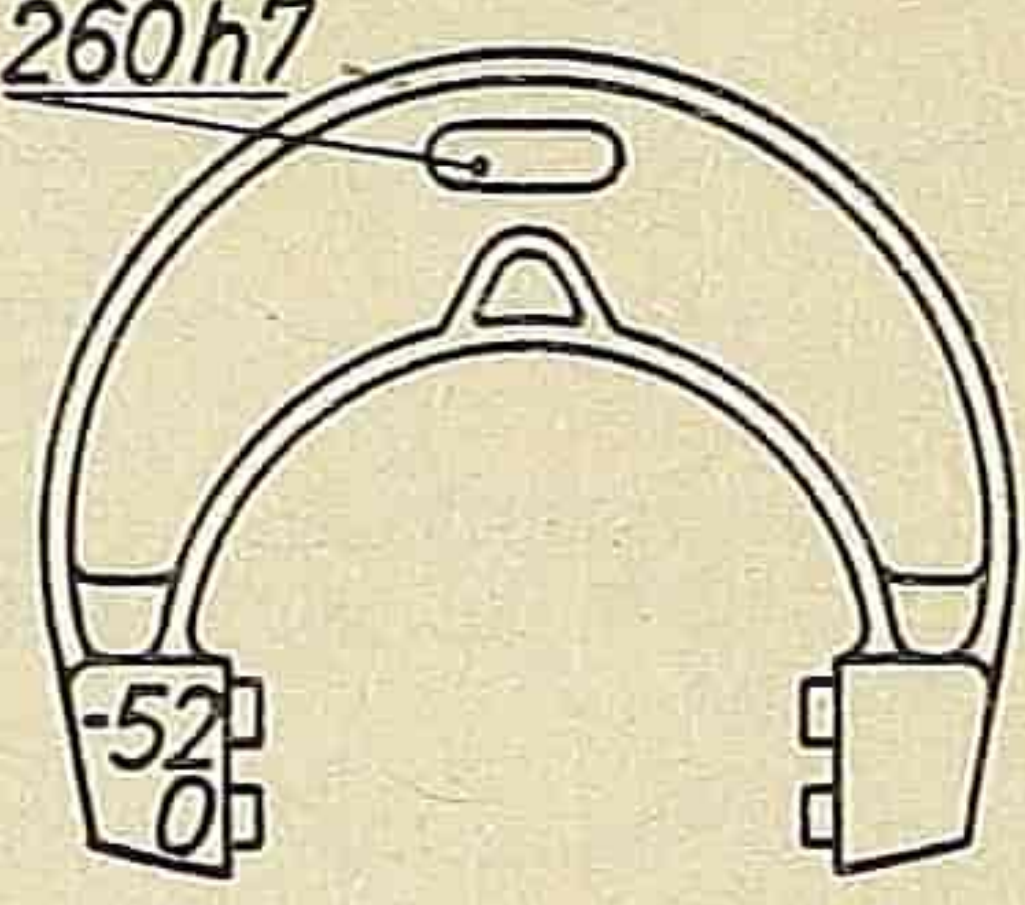
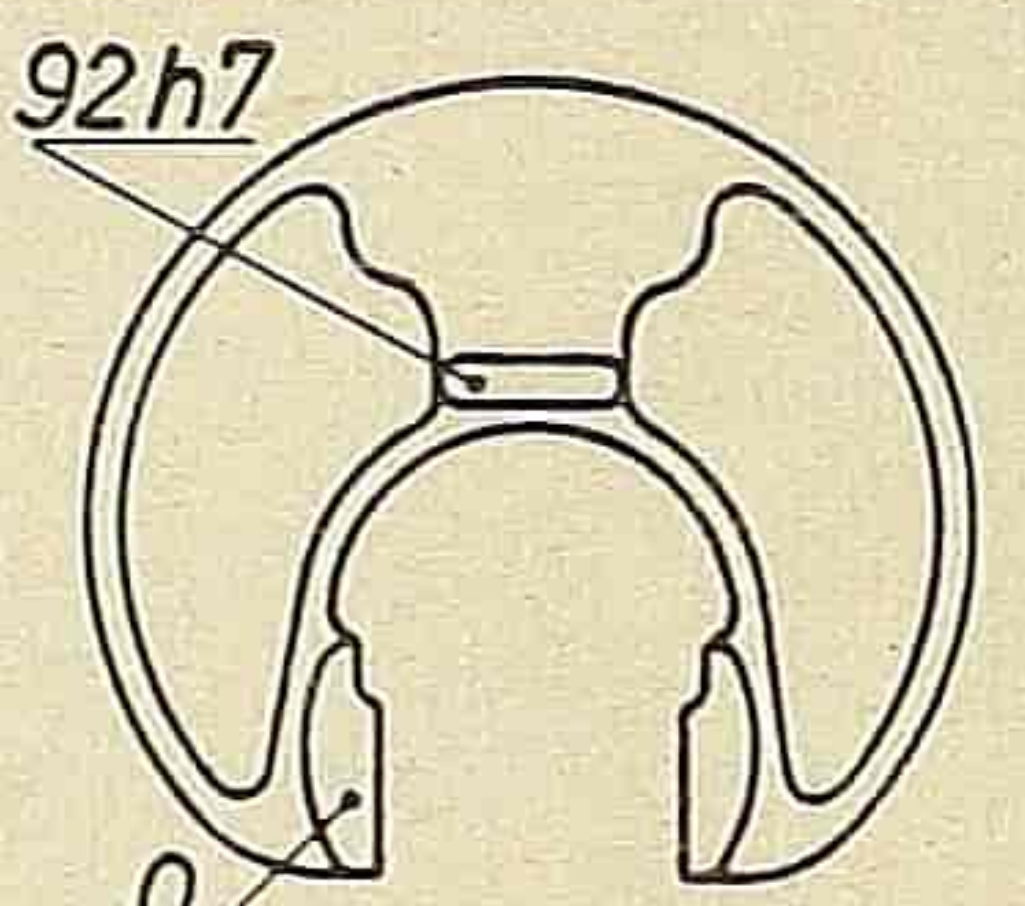
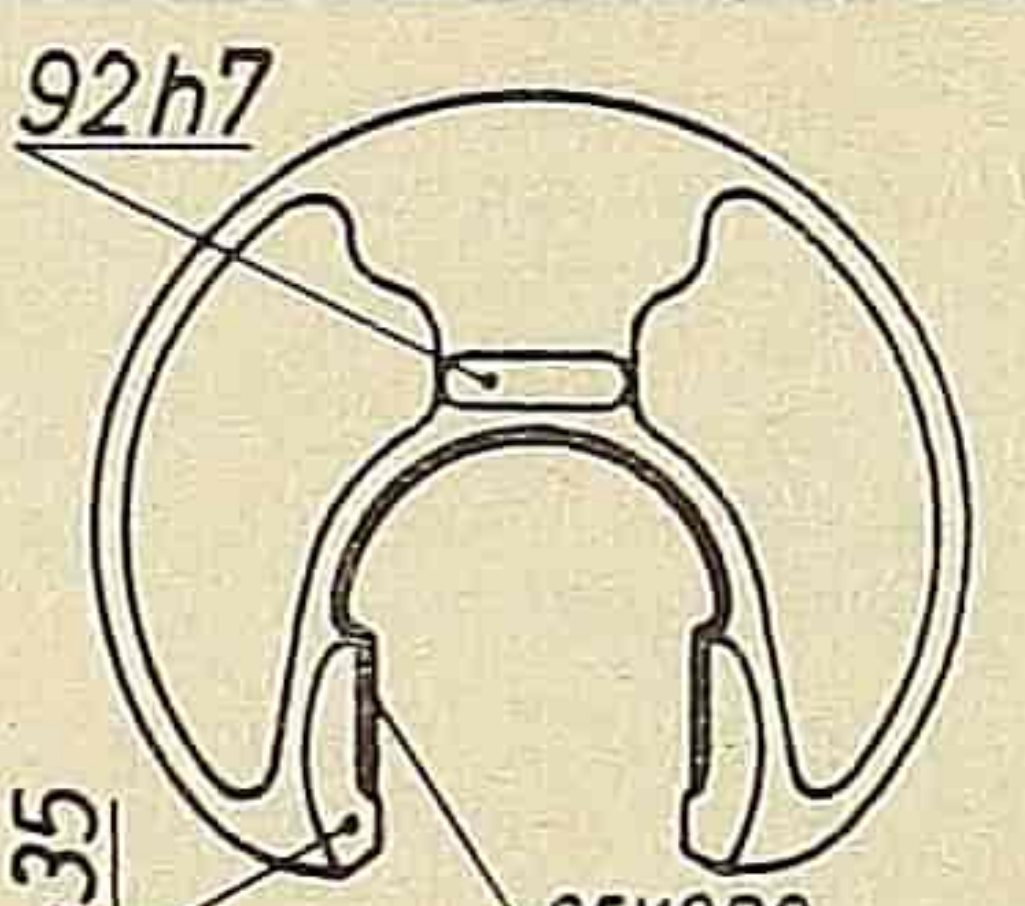
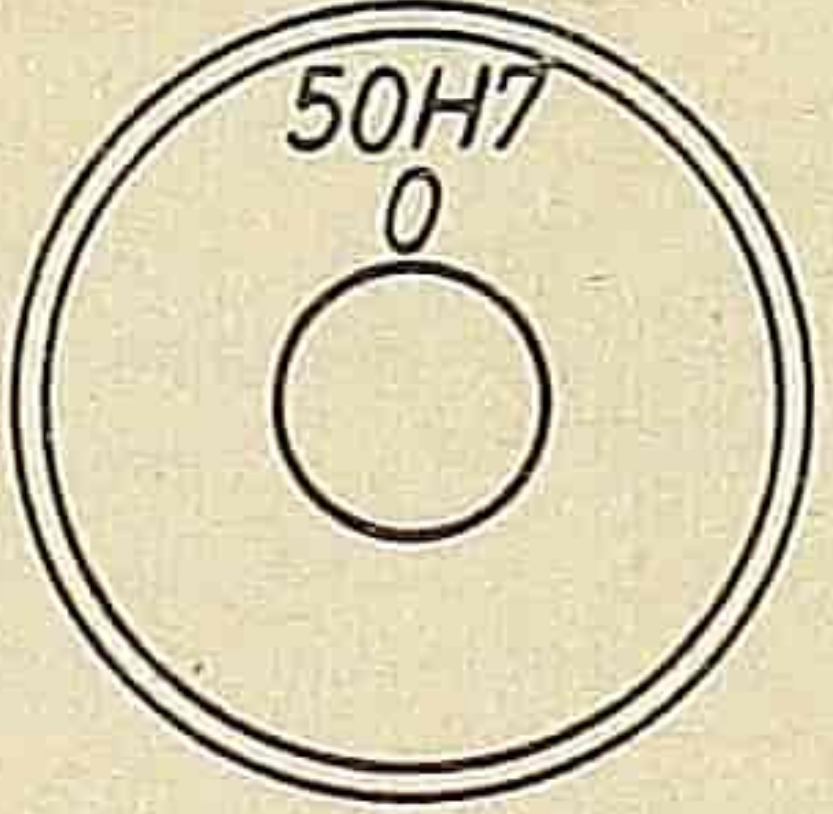
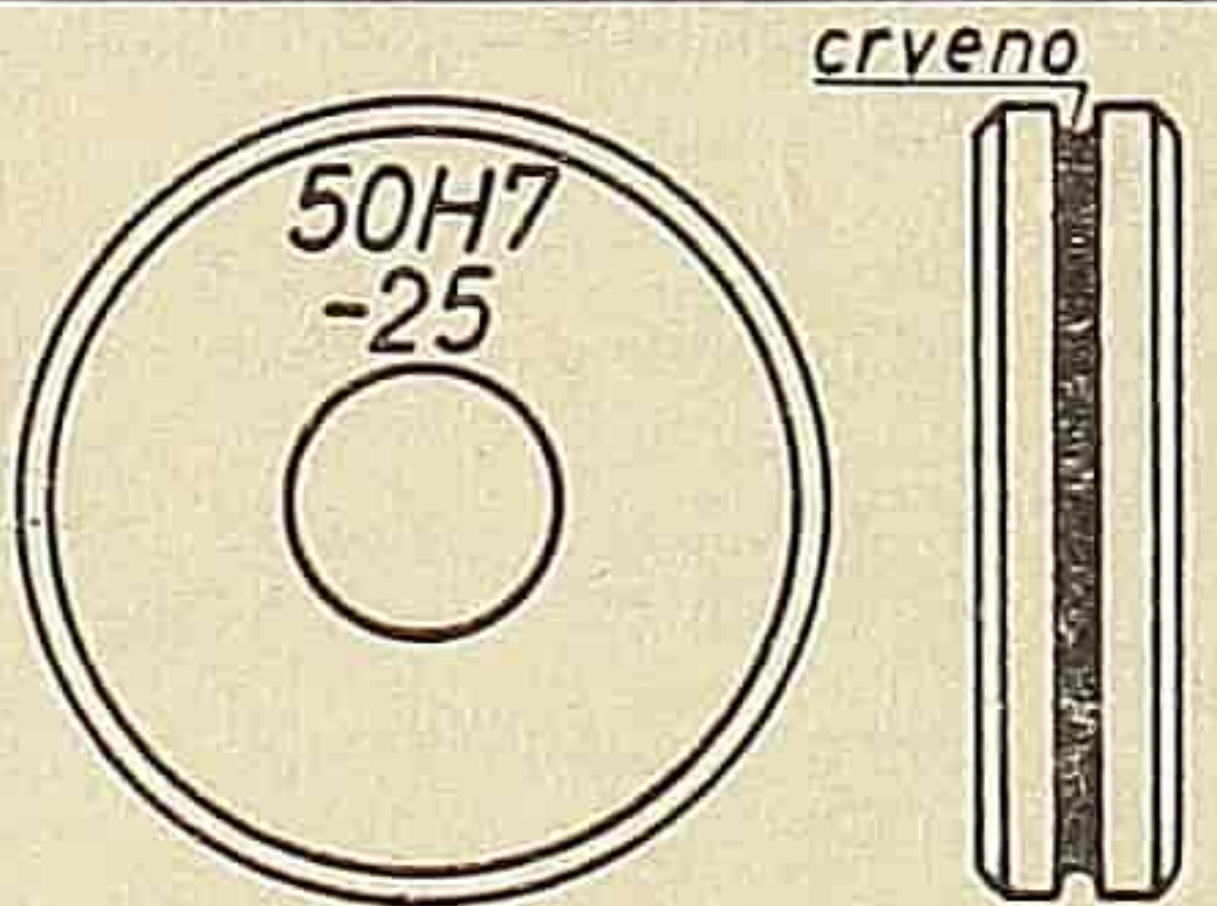
Za naredni predlog standarda JUS K.T3.015 — Granična merila — Pregled i označavanje — krajnji rok za dostavljanje primedbi je 1 septembar 1959

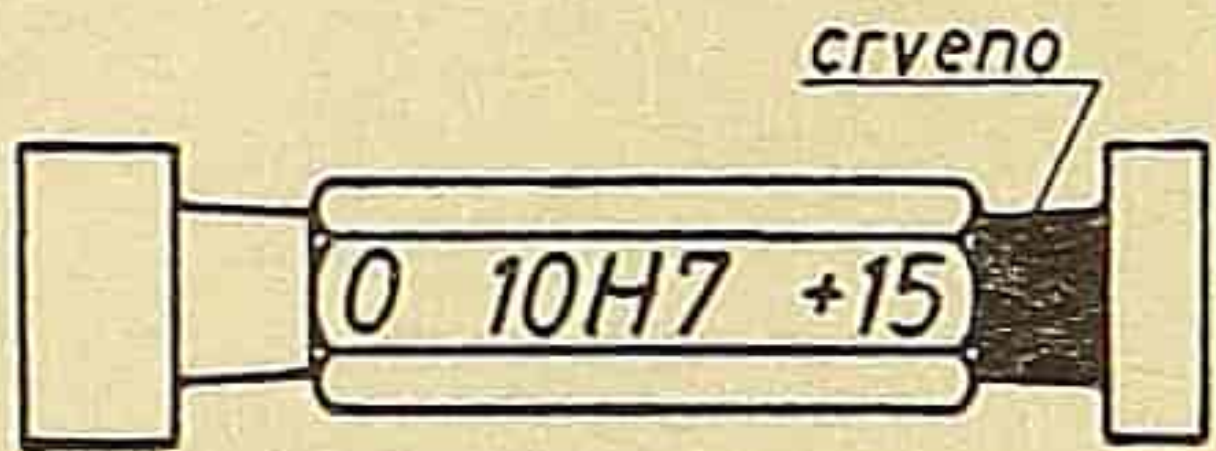
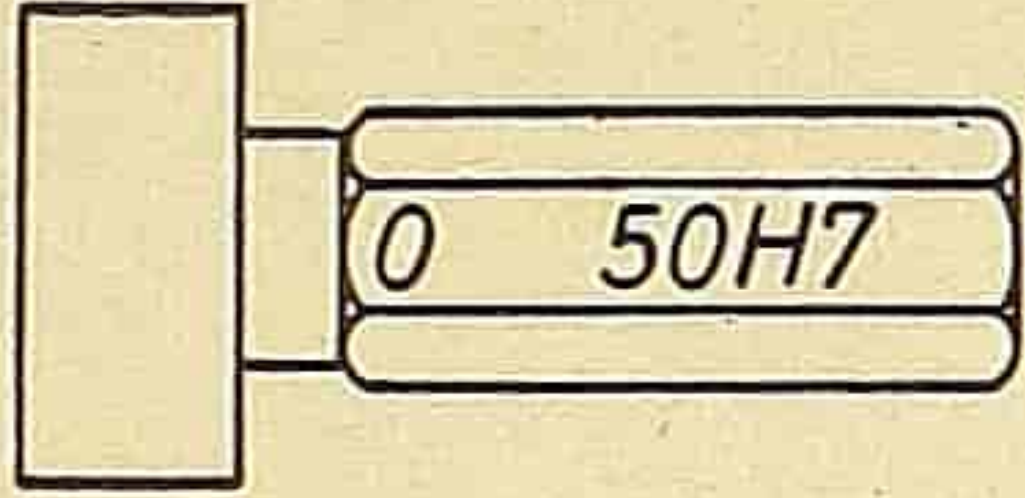
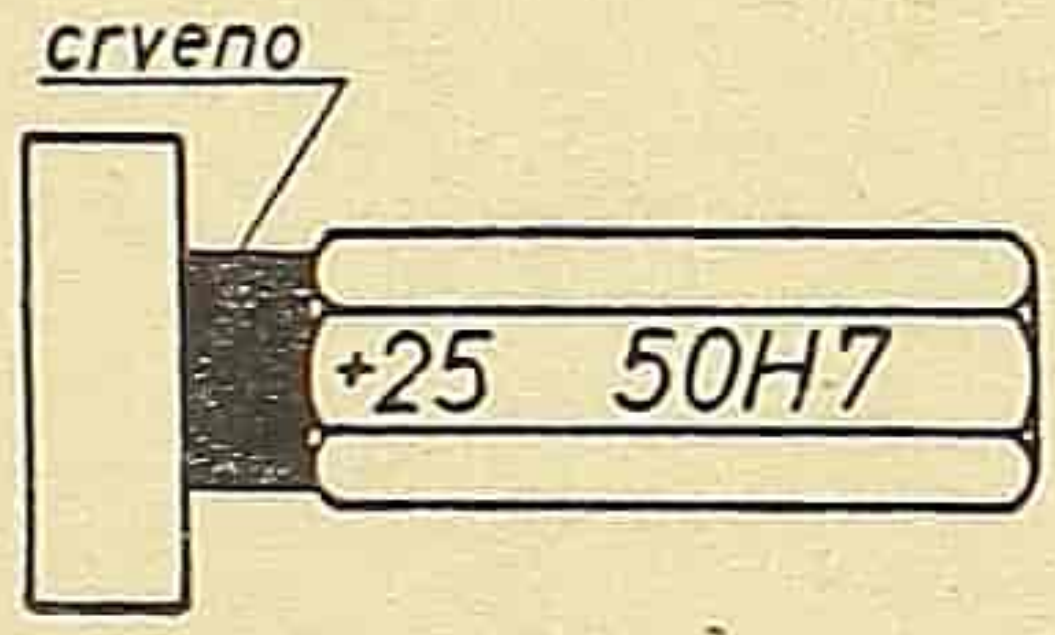
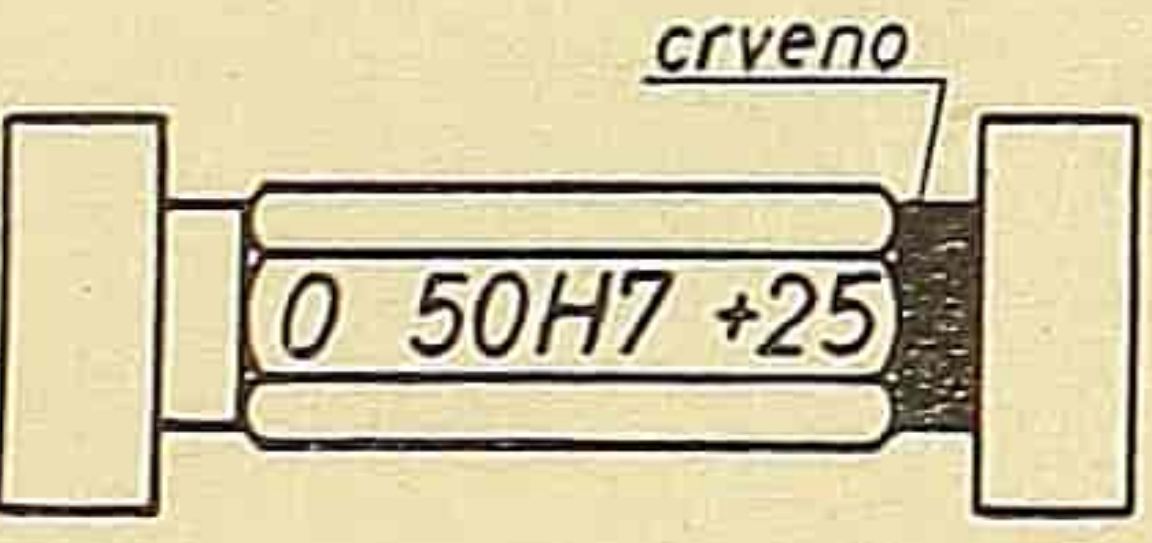
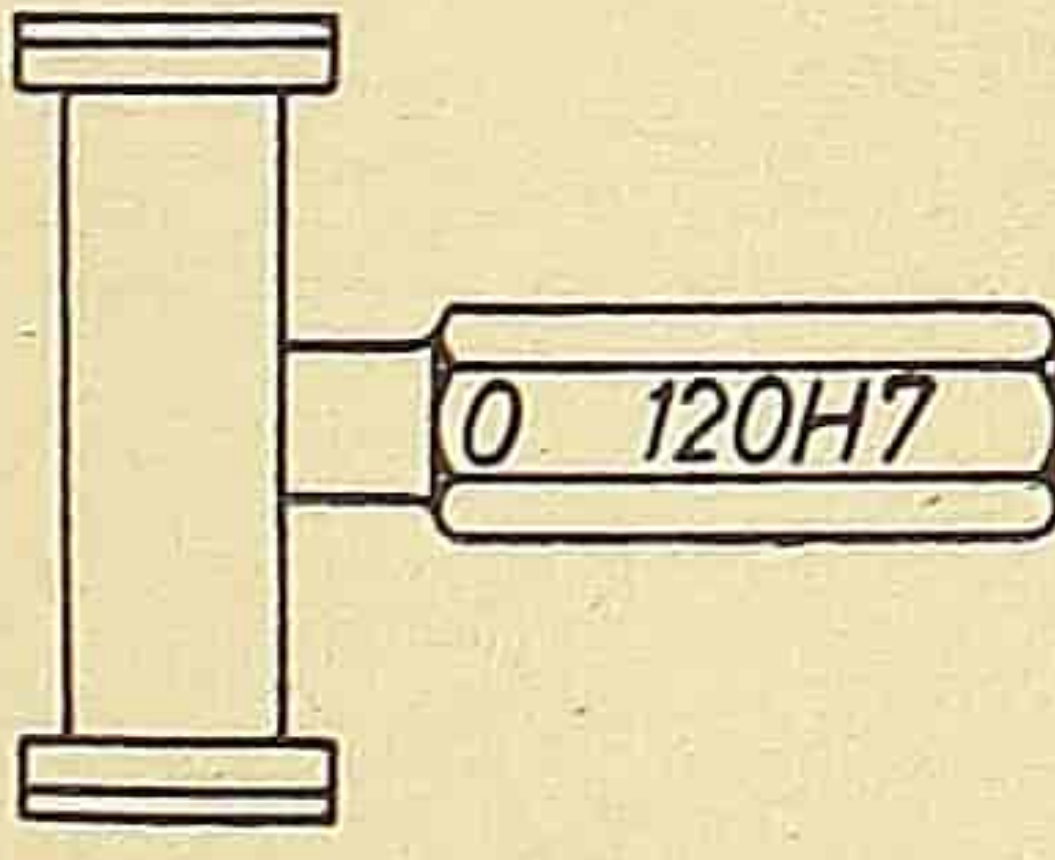
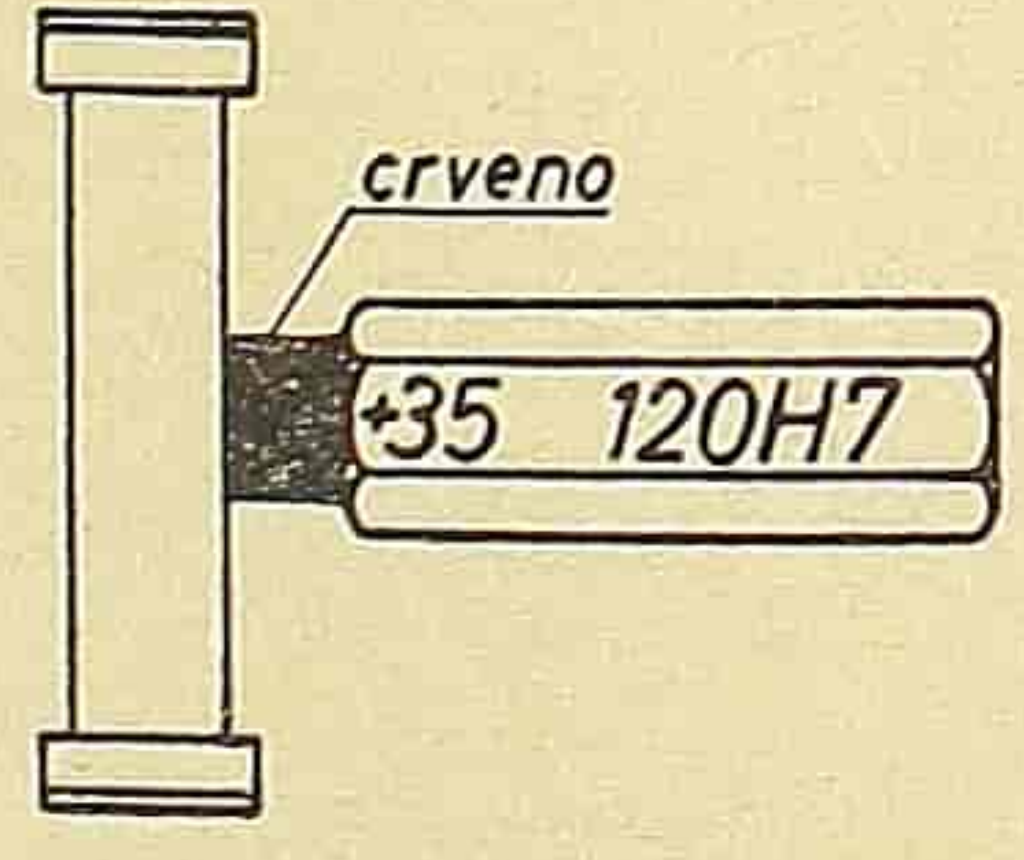

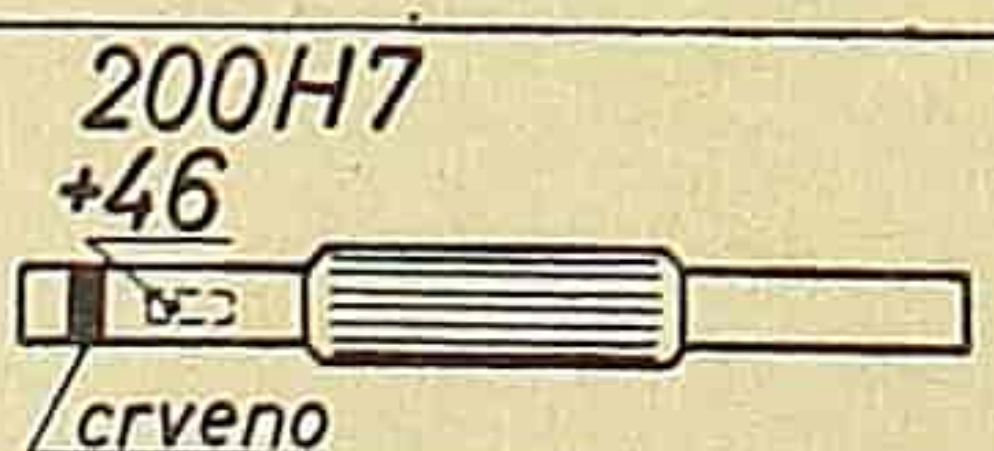
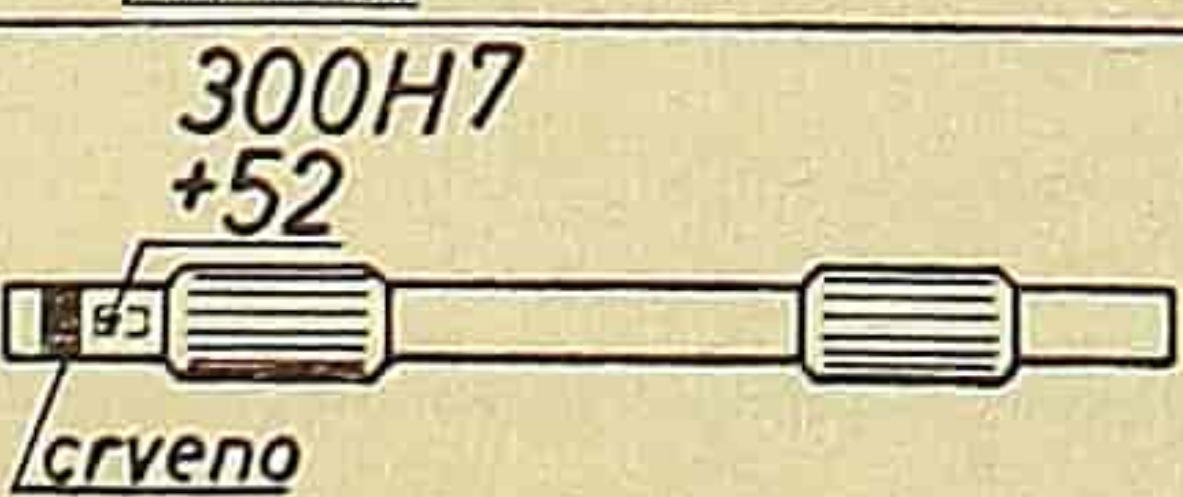

JUS K.T3.015

1	2	3	4	5	6
Račva 260h7 JUS K.T3.055		od 50 do 300	Na prednjoj strani nazivna mera u mm, sa simbolom tolerancijskog polja i osnovna odstupanja u mikronima prema skici. Na zadnjoj strani znak proizvođača i "ide" i "ne ide".	"Ide" i "ne ide" na istoj strani. Strana "ne ide" kraća od "ide". Prednju i zadnju stranu čisto obraditi ili orno obojiti. Merni elementi su čvrsto spojeni sa telom.	055
Račva 260h7 JUS K.T3.066		od 105 do 500	Na prednjoj strani nazivna mera u mm, sa simbolom tolerancijskog polja i osnovna odstupanja u mikronima prema skici. Na zadnjoj strani znak proizvođača i "ide" i "ne ide".	"Ide" i "ne ide" na istoj strani. Strana "ne ide" kraća od "ide". Za prednju i zadnju stranu osnovna boja crna. Merni elementi su čvrsto spojeni sa telom.	066
Račva 92h7 JUS K.T3.060		od 3 do 100	Na prednjoj strani nazivna mera u mm, sa simbolom tolerancijskog polja i osnovna odstupanja u mikronima prema skici. Na zadnjoj strani znak proizvođača i "ide".	Strane "ide" i "ne ide" su odvojene. Na strani "ne ide" čeljusti su kraće i zakošene i crveno obojene prema skici.	060
Račva 92h7 JUS K.T3.061		od 3 do 100	Na prednjoj strani nazivna mera u mm, sa simbolom tolerancijskog polja i osnovna odstupanja u mikronima prema skici. Na zadnjoj strani znak proizvođača i "ne ide".	Za prednju i zadnju stranu osnovna boja crna.	061
Prsten 50h7 JUS K.T3.090		od 1 do 315	Na prednjoj strani nazivna mera u mm, sa simbolom tolerancijskog polja i osnovna odstupanja u mikronima prema skici. Na zadnjoj strani znak proizvođača i "ide".	Strana "ide" i "ne ide" su odvojene. Prednju i zadnju stranu čisto obraditi ili orno obojiti.	090
Prsten 50h7 JUS K.T3.091		od 1 do 315	Na prednjoj strani nazivna mera u mm, sa simbolom tolerancijskog polja i osnovna odstupanja u mikronima prema skici. Na zadnjoj strani znak proizvođača i "ne ide".	Strana "ne ide" crveno je obojena prema skici.	091

3 Granična merila za rupe					
1	2	3	4	5	6
Čep 10 H7 JUS K.T3.122		od 1 do 30	Na jednoj strani drške nazivna mera u mm, se simbolom tolerancijskog polja i osnovna odstupanja u mikronima prema skici. Na suprotnoj strani drške znak proizvođača i "ide" i "ne ide".	Strana "ne ide" je kraća, a vrat čepa je crveno obojen prema skici.	120 121 122 950
Čep 50 H7 JUS K.T3.136		od 30 do 100	Na jednoj strani drške nazivna mera u mm, se simbolom tolerancijskog polja i osnovna odstupanja u mikronima prema skici. Na suprotnoj strani drške znak proizvođača i "ide".	-	130 136 951 JUS M.Bl. 114
Čep 50 H7 JUS K.T3.137		od 30 do 100	Na jednoj strani drške nazivna mera u mm, se simbolom tolerancijskog polja i osnovna odstupanja u mikronima prema skici. Na suprotnoj strani drške znak proizvođača i "ne ide".	Strana "ne ide" je kraća, a drška je crveno obojena prema skici.	131 137 951 JUS M.Bl. 114
Čep 50 H7 JUS K.T3.140		od 30 do 100	Na jednoj strani drške nazivna mera u mm, se simbolom tolerancijskog polja i osnovna odstupanja u mikronima prema skici. Na suprotnoj strani drške znak proizvođača i "ide" i "ne ide".	Strana "ne ide" je kraća, a drška je crveno obojena prema skici.	130 131 140 952 JUS M.Bl. 114
Čep A 120 H7 JUS K.T3.145		od 100 do 500	Na jednoj strani drške nazivna mera u mm, se simbolom tolerancijskog polja i osnovna odstupanja u mikronima prema skici. Na suprotnoj strani drške znak proizvođača i "ide".	-	145
Čep A 120 H7 JUS K.T3.146		od 100 do 500	Na jednoj strani drške nazivna mera u mm, se simbolom tolerancijskog polja i osnovna odstupanja u mikronima prema skici. Na suprotnoj strani drške znak proizvođača i "ne ide".	Strana "ne ide" je kraća, a drška je crveno obojena prema skici.	146
Šipka 100 H7 JUS K.T3.151		od 50 do 160	Na jednoj strani drške nazivna mera u mm, se simbolom tolerancijskog polja i osnovna odstupanja u mikronima prema skici. Na suprotnoj strani drške znak proizvođača i "ne ide".	Merne površine su kuglaste. Crveni prsten prema skici.	150 151 954
Šipka 200 H7 JUS K.T3.151		od 160 do 250	Na šipci pred crvenog prstena nazivna mera u mm, se simbolom tolerancijskog polja i osnovna odstupanja u mikronima prema skici.	Merne površine su kuglaste. Crveni prsten prema skici.	150 151
Šipka 300 H7 JUS K.T3.151		od 250 do 500	Na podesnom mestu znak proizvođača i "ne ide".		

Predlog br. 3005

**TEHNIČKI PROPISI ZA IZRADU
I ISPORUKU ČELIČNIH UGAONIKA**

DK 621.75:744.34
JUS K.T4.100

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1 septembar 1959

1 Predmet standarda

Ovaj standard se odnosi na čelične ugaonike čiji su oblik i dimenzije propisani u posebnim jugoslovenskim standardima, a služe za obeležavanje i kontrolu uglova od 90°.

2 Materijal i osobine

- 2.1 Ugaonici se izrađuju od legiranog čelika.
 2.2 Materijal mora biti umiren i demagnetisan.
 2.3 Ugaonici nazivne dužine l od 63 pa zaključno sa 250 mm su kaljeni. Ugaonici nazivne dužine iznad 250 mm se ne kale.
 2.4 Kaljeni ugaonici moraju imati tvrdoću po Rokvelu $HRC = 50 \pm 3$. Nekaljeni ugaonici moraju imati tvrdoću $HRC 40 \pm 2$.

3 Spoljašnji izgled

- 3.1 Sve površine ugaonika su brušene, a površine koje služe za obeležavanje ili kontrolu moraju biti tuširane, lepovane ili na sličan način obrađene, što zavisi od klase izrade.
 3.2 Ugaonici ne smeju imati na sebi nikakvih opaljenih ili krzanih mesta, a isto tako ni ljuskice, napuknuća ili prskotine.
 3.3 Oznake na ugaonicima moraju biti vidljive i čitljive.

4 Oblik, dimenzije, klasa izrade i dozvoljena odstupanja

- 4.1 Oblik i dimenzije ugaonika propisani su posebnim jugoslovenskim standardima.
 4.2 Klase izrade

Ugaonici se izrađuju u četiri klase izrade:

I, II, III, IV.

- 4.3 Dozvoljena odstupanja od ugla 90° za klase izrade:

4.31 Klasa izrade I $\pm (0,002 + \frac{l_x}{100000})$ mm

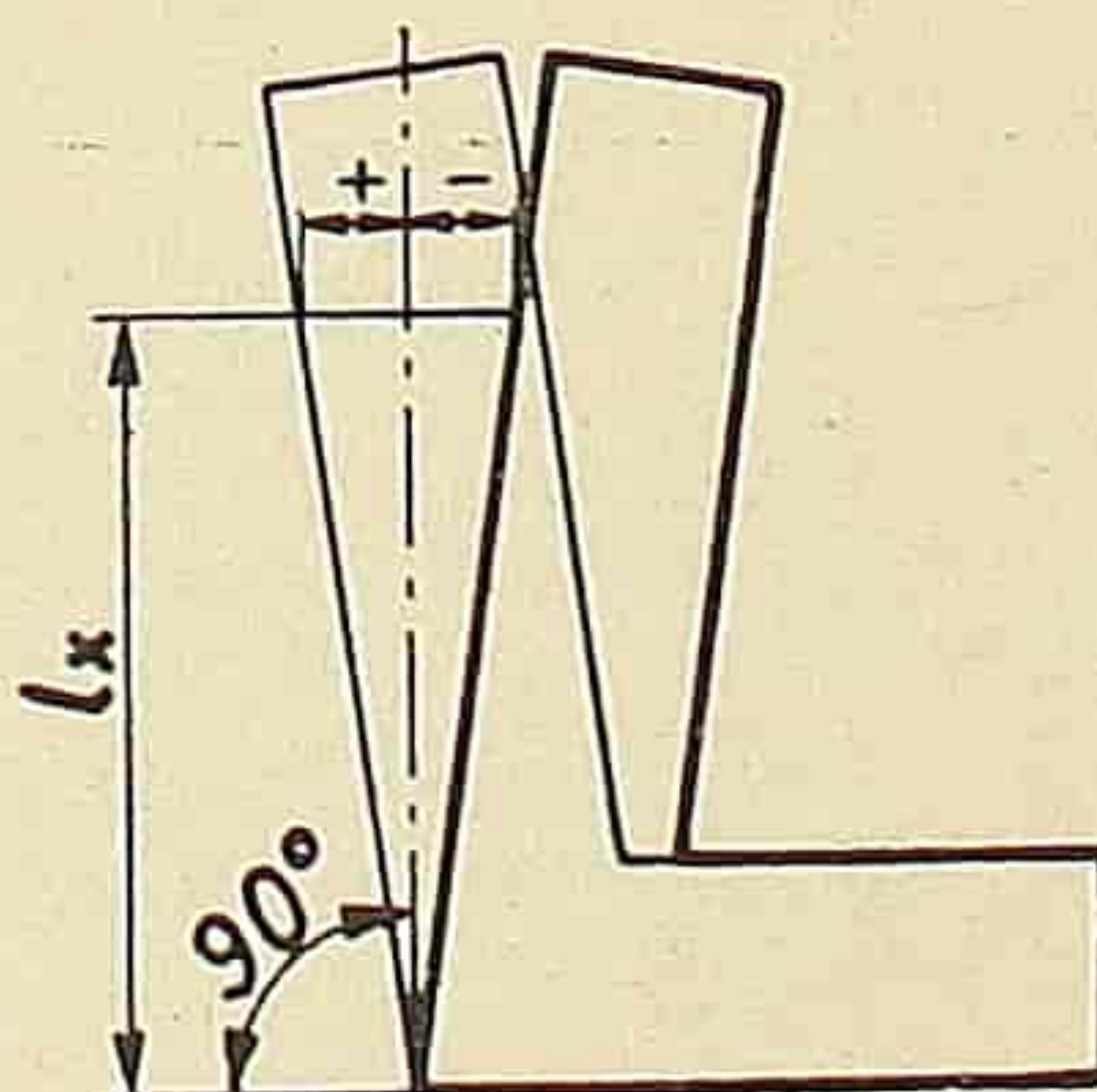
Klasa izrade II $\pm (0,005 + \frac{l_x}{50000})$ mm

Klasa izrade III $\pm (0,010 + \frac{l_x}{20000})$ mm

Klasa izrade IV $\pm (0,020 + \frac{l_x}{10000})$ mm

l_x je dužina u milimetrima na dužem kraku na kojoj se ispituje dozvoljeno odstupanje.

4.32

Ispitivanje dozvoljenog odstupanja vrši se prema gornjoj slici.

- 4.33 Dozvoljeno odstupanje paralelnosti krakova ugaonika po širini uzima se prema tač. 4.31 ovog standarda, i to:

- za klasu izrade I: jedanputa dozvoljeno odstupanje za klasu izrade I,
- za klasu izrade II, III i IV: trostruko dozvoljeno odstupanje za klasu izrade I.

5 Proveravanje kvaliteta i preuzimanje

5.1 Prilikom prijema ugaonika vrši se:

- spoljašnji pregled,
- provera mera i
- provera tvrdoće

5.2 Spoljašnji pregled
Spoljašnji pregled ugaonika vrši se prema tačkama 3, 6.1 i 6.2 ovog standarda.

5.3 Provera mera
Provera mera vrši se prema podacima datim u posebnim jugoslovenskim standardima za ugonike kao i podacima datim u tački 4 ovog standarda.

5.4 Provera tvrdoće
Provera tvrdoće prema zahtevima tačke 2.4 ovog standarda, vrši se pomoću aparata za ispitivanje tvrdoće.

6 Označavanje i isporuka

6.1 Na slobodnom mestu na prednjoj strani ugaonika mora da bude označeno:

- ime ili znak proizvođača,
- klasa izrade,
- nazivna dužina i
- oznaka temperature: 20 °C.

6.4 Svaki ugaonik posebno se zavija u celofansku ili voštanu hartiju, a podesne su i vrećice od veštačkih plastičnih materijala, te tako zavijeni stavljaju se pojedinačno u kutiju.

6.5 Na svakoj kutiji mora biti natpis koji sadrži:

- ime ili znak proizvođača,
- klasu izrade,
- nazivnu dužinu i
- JUS K.T4.100.

Predlog br. 3006

TEHNIČKI PROPISI ZA IZRADU I ISPORUKU KONTROLNIH LENJIRA

DK 621.753.3
JUS K.T4.210

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1 septembar 1959

1 Predmet standarda

Ovaj standard se odnosi na lenjire čiji su oblik i dimenzije propisani u posebnim jugoslovenskim standardima, a služe za kontrolu ravnosti površina.

Standard propisuje materijal i osobine, spoljašnji izgled, oblik, dimenzije i dozvoljena odstupanja, proveravanje kvaliteta i preuzimanje, označavanje i isporuku.

2 Materijal i osobine

- 2.1 Kontrolni lenjiri izrađuju se od legiranog čelika.
2.2 Materijal mora biti umiren i demagnetisan.
2.3 Kontrolni lenjiri su kaljeni na tvrdoću po Rokevelu $HRC = 62 \pm 2$.

3 Spoljašnji izgled

- 3.1 Radne površine moraju biti brušene i tuširane.
3.2 Kontrolni lenjiri ne smeju imati na sebi nikakvih opaljenih ili iskrzanih mesta, a isto tako ni lju-skica, napuknuća ili prskotina.
3.3 Oznake na kontrolnim lenjirima moraju biti vidljive i čitljive.
3.4 Na kontrolnim lenjirima mogu biti postavljene obloge od materijala koji ne provodi toplotu.

4 Oblik, dimenzije i dozvoljena odstupanja

- 4.1 Oblik i dimenzije kontrolnih lenjira propisani su u posebnim jugoslovenskim standardima.

4.2 Dozvoljeno odstupanje ravnosti radne površine za kontrolne lenjire iznosi:

$$\pm \left(0,001 + \frac{l}{50000} \right) \text{ mm}$$

l je nazivna dužina kontrolnog lenjira.

5 Proveravanje kvaliteta i preuzimanje

5.1 Prilikom prijema kontrolnih lenjira vrši se:

- spoljašnji pregled,
- provera mera i
- provera tvrdoće.

5.2 Spoljašnji pregled

Spoljašnji pregled kontrolnih lenjira vrši se prema tačkama 3, 6.1 i 6.2 ovog standarda.

5.3 Provera mera

Provera mera vrši se prema podacima datim u posebnim jugoslovenskim standardima za kontrolne lenjire kao i podacima datim u tački 4 ovog standarda.

5.4 Provera tvrdoće

Provera tvrdoće prema zahtevima tačke 2.3 ovog standarda, vrši se pomoću aparata za isiptivanje tvrdoće.

6 Označavanje i isporuka

6.1 Na slobodnom mestu kontrolnih lenjira mora da bude označeno:

- ime ili znak proizvođača,
- nazivna dužina l
- oznaka temperature: 20 °C.

6.2 Znaci za obeležavanje moraju biti vidljivi i čitljivi.

6.3 Pre pakovanja kontrolni lenjiri moraju se brižljivo očistiti i zaštititi protiv korozije.

6.4 Svaki kontrolni lenjir posebno se zavija u celofansku ili voštanu hartiju, a podesne su i vrećice od veštačkih plastičnih materijala, te tako zavijene stavljaju se pojedinačno u kutiju.

6.5 Na svakoj kutiji mora biti natpis koji sadrži:

- ime ili znak proizvođača,
- nazivnu dužinu l
- JUS K.T4.210.

Predlog br. 3007

Motorna i priključna vozila
DEFINICIJE I KLASIFIKACIJA

DK 629.113.001.3
JUS M.N0.010

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1 oktobar 1959

U ovom standardu primenjene su jedinice veličina i njihove oznake prema JUS A.A1.040 (jedinica sile, odnosno težine, 1 kilopond — kp umesto dosad upotrebljavane jedinice 1 kilogram — kg).

1 Predmet standarda

Ovaj standard sadrži definicije, decimalne oznake i podelu na kategorije raznih vrsta motornih i priključnih vozila u cilju jasnog razgraničenja između srodnih pojmova u saobraćajnim i privrednim propisima, statistici, tehničkim spisima, motornom sportu, školstvu itd.

2 Osnovne definicije

2.1 Motorno vozilo — U ovoj klasifikaciji ovaj izraz označava vozila snabdevena mehaničkim uređajem za kretanje po suvu, sem onih koja se kreću po šinama.

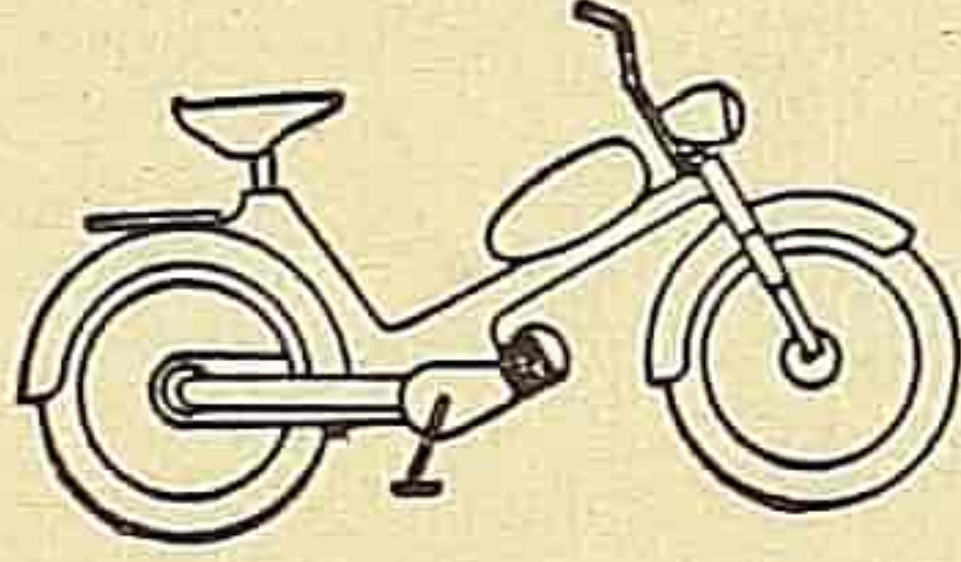
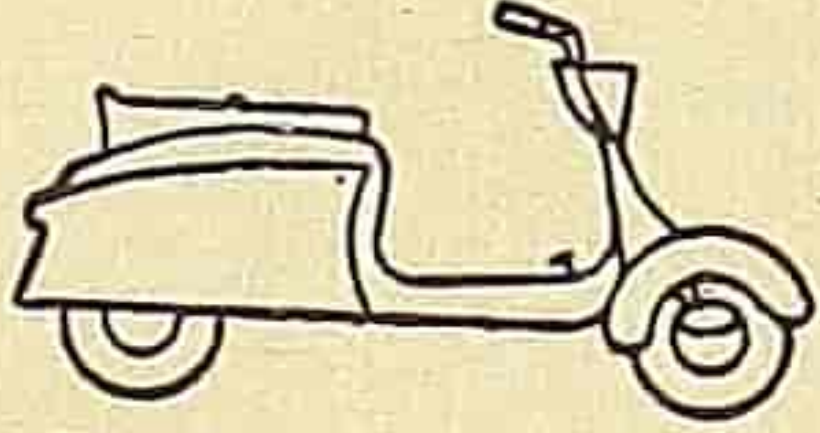
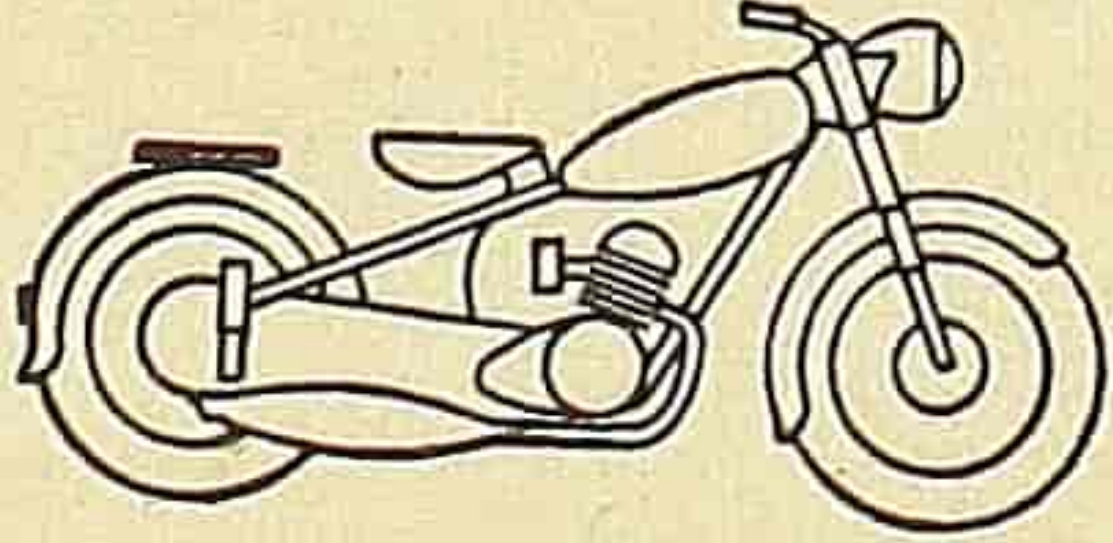
2.2 Terensko vozilo — Ovaj izraz označava sva motorna vozila koja su po svojoj konstrukciji sposobna da se kreću i po terenu van puteva.

2.3 Vozilo s jednim tragom je vozilo pri čijem pravolinijskom kretanju točkovi ostavljaju za sobom samo jedan trag.

2.4 Vozilo s više tragova je vozilo pri čijem pravoliniskom kretanju točkovi ostavljaju za sobom najmanje dva traga.

3 Klasifikacija vozila

Decimalna oznaka	Definicija
1	Putničko vozilo je motorno ili priključno vozilo po konstrukciji i uređaju namenjeno prevozu putnika i prtljaga. (Priključna vozila za ove svrhe svrstana su u grupu 7).
1.1	Bicikl s pomoćnim motorom (sl. 1) je putničko vozilo s jednim tragom dobiveno ugrađivanjem motora s.u.s. na bicikl uobičajene konstrukcije.
	(Sl. 1)
1.2	Moped (sl. 2) je putničko motorno vozilo s jednim tragom, s pedalama i specijalnim okvirom u koji je ugrađen motor.
	(Sl. 2)
1.21	Moped s motorom radne zapremine do 50 cm ³ .
1.22	Moped s motorom radne zapremine iznad 50 cm ³ .
1.3	Skuter (sl. 3) je putničko motornovozilo s jednim tragom, na kome vozač sedi na sedištu (ne jaši — ne oslanja se kolenima). Skuter s prikolicom smatra se kao vozilo s jednim tragom.
	(Sl. 3)
1.31	Skuter s motorom radne zapremine do 125 cm ³ .
1.32	Skuter s motorom radne zapremine iznad 125 cm ³ .
1.4	Motocikl (sl. 4) je putničko motorno vozilo s jednim tragom, koje vozač jaši (oslanjajući se kolenima). Motocikl s prikolicom smatra se kao vozilo s jednim tragom.
	(Sl. 4)
1.41	Motocikl s motorom radne zapremine iznad 50 do 125 cm ³ .
1.42	Motocikl s motorom radne zapremine iznad 125 do 250 cm ³ .
1.43	Motocikl s motorom radne zapremine iznad 250 do 500 cm ³ .
1.44	Motocikl s motorom radne zapremine iznad 500 do 1000 cm ³ .
1.45	Motocikl s motorom radne zapremine iznad 1000 cm ³ .

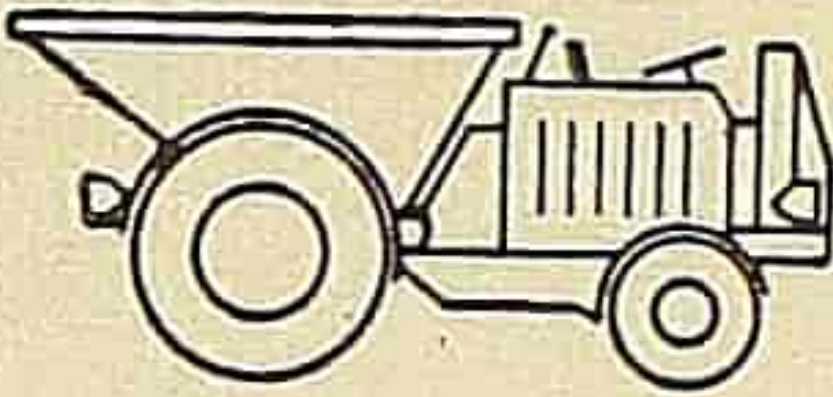
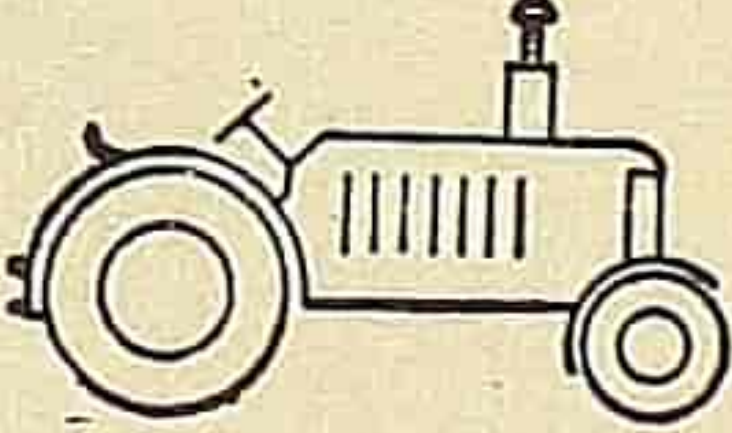
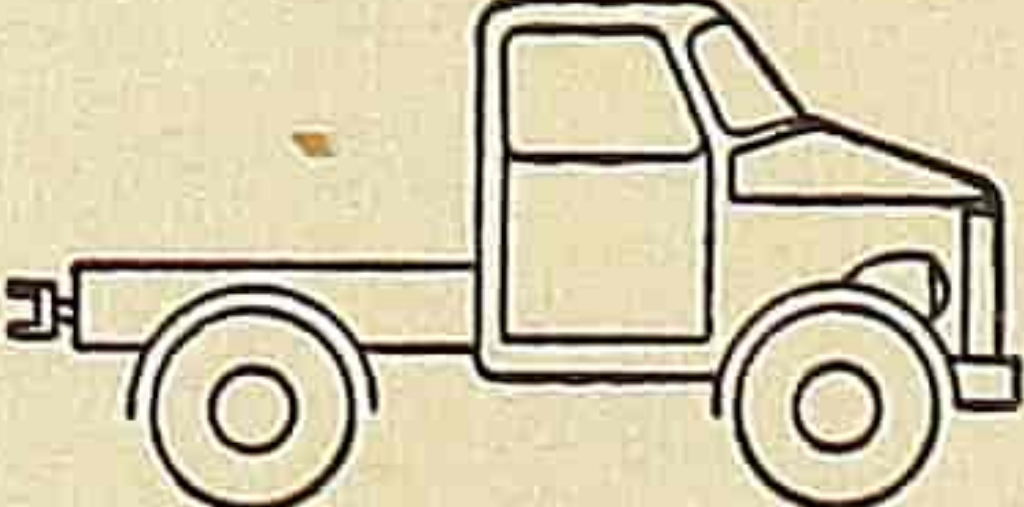

Decimalna oznaka	Definicija
1.5	Putnički automobil (sl. 5) je putničko motorno vozilo s više tragova i s najviše 8 sedišta za putnike, ne uračunavajući mesto za vozača. (Ovde spadaju i tricikli za prevoz putnika). Ova vozila mogu biti terenska, ukoliko imaju pogon bar na dve osovine. (Sl. 5)
1.51	Putnički automobil s motorom radne zapremine do 500 cm ³
1.52	Putnički automobil s motorom radne zapremine iznad 500 do 1000 cm ³ .
1.53	Putnički automobil s motorom radne zapremine iznad 1000 do 1250 cm ³ .
1.54	Putnički automobil s motorom radne zapremine iznad 1250 do 1600 cm ³
1.55	Putnički automobil s motorom radne zapremine iznad 1600 do 2000 cm ³ .
1.56	Putnički automobil s motorom radne zapremine iznad 2000 do 2500 cm ³ .
1.57	Putnički automobil s motorom radne zapremine iznad 2500 do 3150 cm ³ .
1.58	Putnički automobil s motorom radne zapremine iznad 3150 cm ³ .
1.6	Autobus (sl. 6) je putničko motorno vozilo s više tragova i s više od 8 sedišta za putnike, ne uračunavajući sedišta za vozača. (Sl. 6)
1.61	Gradski autobus je autobus koji pored mesta za sedenje ima mesta i za stajanje, a po konstrukciji je podešen za gradski saobraćaj. 1.611 Gradski autobus do 40 mesta 1.612 Gradski autobus iznad 40 do 50 mesta 1.613 Gradski autobus iznad 50 do 63 mesta 1.614 Gradski autobus iznad 63 do 80 mesta 1.615 Gradski autobus iznad 80 do 100 mesta 1.616 Gradski autobus iznad 100 mesta. Ovaj autobus može da bude i člankast.
1.62	Međugradski autobus je autobus koji ima sedišta za sve putnike, a po svojoj konstrukciji je podešen za međugradski saobraćaj. 1.621 Međugradski autobus do 20 sedišta 1.622 Međugradski autobus iznad 20 do 32 sedišta 1.623 Međugradski autobus iznad 32 do 50 sedišta 1.624 Međugradski autobus iznad 50 sedišta. Ovaj autobus može da bude i člankast.
1.63	Izletnički autobus je autobus koji ima sedišta za sve putnike, a po svojoj konstrukciji i izradi je podešen za izletničke vožnje. 1.631 Izletnički autobus do 20 sedišta 1.632 Izletnički autobus iznad 20 do 32 sedišta 1.633 Izletnički autobus iznad 32 do 50 sedišta 1.634 Izletnički autobus iznad 50 sedišta. Ovaj autobus može da bude i člankast.
1.7	Trolejbus je putničko motorno vozilo s električnim pogonom, koje se snabdeva energijom iz električnog voda. 1.71 Trolejbus do 63 putnika 1.72 Trolejbus iznad 63 do 100 putnika 1.73 Trolejbus iznad 100 putnika.

Decimalna oznaka	Definicija
2	Kombinovano vozilo (sl. 7) (u daljem tekstu skraćeno KOMBI) je motorno vozilo s više tragova koje je po konstrukciji i uređaju podešeno da prema potrebi prevozi bilo putnike, bilo teret, bez naročitih prepravki; vađenje i postavljanje sedišta se ne smatraju prepravkama. (Ovde spadaju i kombinovani tricikli). Ova vozila mogu biti i terenska, ukoliko imaju pogon bar na dve osovine. (Sl. 7) 2.1 Kombi s motorom radne zapremine do 500 cm³. 2.2 Kombi s motorom radne zapremine iznad 500 do 1000 cm³. 2.3 Kombi s motorom radne zapremine iznad 1000 do 1250 cm³. 2.4 Kombi s motorom radne zapremine iznad 1250 do 1600 cm³. 2.5 Kombi s motorom radne zapremine iznad 1600 do 2000 cm³. 2.6 Kombi s motorom radne zapremine iznad 2000 cm³.
3	Teretno vozilo je motorno ili priključeno vozilo koje je po konstrukciji i uređaju namenjeno prevozu tereta. Teretna vozila mogu imati uređaj za samoistovar. Ova vozila mogu biti i terenska, ukoliko imaju pogon bar na dve osovine. (Priključna vozila za prevoz tereta svrstana su u grupu 6). 3.1 Teretni tricikl je teretno motorno vozilo s tri traga. 3.11 Teretni tricikl korisne nosivosti do 400 kp. 3.12 Teretni tricikl korisne nosivosti iznad 400 kp. 3.2 Teretni automobil (sl. 8) (kamion, odnosno kamionet) je teretno motorno vozilo s dva traga. (Sl. 9) 3.21 Teretni automobil korisne nosivosti do 400 kp. 3.22 Teretni automobil korisne nosivosti iznad 400 do 630 kp. 3.23 Teretni automobil korisne nosivosti iznad 630 do 1000 kp. 3.24 Teretni automobil korisne nosivosti iznad 1000 do 1600 kp. 3.25 Teretni automobil korisne nosivosti iznad 1600 do 2500 kp. 3.26 Teretni automobil korisne nosivosti iznad 2500 do 4000 kp. 3.27 Teretni automobil korisne nosivosti iznad 4000 do 6300 kp. 3.28 Teretni automobil korisne nosivosti iznad 6300 do 10000 kp. 3.29 Teretni automobil korisne nosivosti iznad 10000 kp.
4	Specijalno vozilo je motorno vozilo koje je po konstrukciji i uređaju namenjeno prevozu određenih ljudi i tereta. 4.1 Ambulanta za prevoz bolesnika 4.2 Cisterna (sl. 9) je specijalno teretno vozilo za prevoz tečnosti. (Sl. 8)

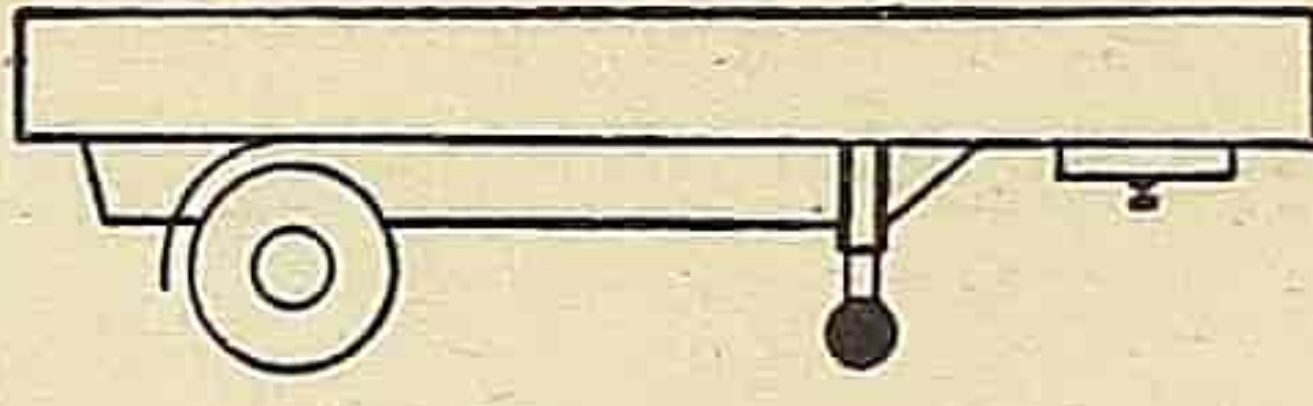

Decimalna oznaka	Definicija
4.3	Damper (sl. 10) je specijalno teretno vozilo za prevoz rude, građevinskog materijala itd., s levkastim samoistovarnim sandukom. (Sl. 10)
4.4	Hladnjača
4.5	Vozilo za prevoz nameštaja
4.6	Vozilo za prevoz životinja
5	Radno vozilo je motorno vozilo s ugrađenim radnim mašinama i opremom za određene svrhe. 5.1 Vatrogasna kola 5.2 Čistilica 5.3 Prskalica 5.4 Vozilo za čišćenje slivnika 5.5 Ambulanta s radioskopskim uređajem 5.6 Vozilo s kinematografskim uređajem 5.7 Vozilo za odnošenje đubreta 5.8 Vozilo za odnošenje fekalija 5.9 Dezinfekciona kola
6	Vučno vozilo je motorno vozilo po konstrukciji i uređaju prvenstveno namenjeno vući prikolica ili oruđa. 6.1 Poljoprivredni traktor (sl. 11) je vučno terensko vozilo konstruisano da vuče, potiskuje ili nosi poljoprivredna ili šumarska oruđa, odnosno da služi za pogon takvih oruđa, ili za vuču poljoprivrednih prikolica. (Sl. 11) 6.11 Poljoprivredni traktor s motorom do 16 KS 6.12 Poljoprivredni traktor s motorom iznad 16 do 25 KS 6.13 Poljoprivredni traktor s motorom iznad 25 do 40 KS 6.14 Poljoprivredni traktor s motorom iznad 40 do 63 KS 6.15 Poljoprivredni traktor s motorom iznad 63 KS. 6.2 Drumski traktor (sl. 12) je vučno vozilo konstruisano za vuču priključnih vozila po putevima. (Sl. 12) 6.21 Drumski traktor s motorom do 25 KS 6.22 Drumski traktor s motorom iznad 25 do 40 KS 6.23 Drumski traktor s motorom iznad 40 do 63 KS 6.24 Drumski traktor s motorom iznad 63 do 100 KS

Decimalna oznaka	Definicija
6.25	Drumski traktor s motorom iznad 100 KS
6.3	Tegljač (sl. 13) je vučno vozilo snabdeveno sedlom za oslanjanje i vuču poluprikolice s kojom obrazuje vučni voz. (Poluprikolice su navedene u grupi 6).
(Sl. 13)	
6.31	Tegljač s motorom do 100 KS
6.32	Tegljač s motorom iznad 100 do 160 KS
6.33	Tegljač s motorom iznad 160 KS.
6.4	Traktor guseničar je vučno terensko vozilo s gusenicama za poljoprivredne, šumarske, građevinske i druge primene.
6.41	Traktor guseničar s motorom do 63 KS
6.42	Traktor guseničar s motorom iznad 63 do 100 KS
6.43	Traktor guseničar s motorom iznad 100 KS
6.5	Poluguseničar je terensko vozilo sa gusenicama i točkovima.
7	Priključno vozilo je vozilo bez sopstvenog mehaničkog uređaja za kretanje, a po konstrukciji predviđeno da bude priključeno motornom vozilu.
7.1	Bočna prikolica se bočno priključuje uz motorno vozilo s jednim tragom, pri čemu svojom težinom i teretom delimično opterećuje motorno vozilo koje ga vuče.
7.11	Prikolica za skuter
7.12	Prikolica za motocikl
7.2	Prikolica je priključno vozilo s jednom ili više osovina, konstruisano da bude vučeno iza motornog vozila a da sopstvenom težinom i teretom ne opterećuje motorno vozilo koje ga vuče. Jednoosovna prikolica, međutim, može u izvesnoj manjoj meri da opterećuje motorno vozilo.
7.21	Prikolica za putnički automobil
7.211	Teretna prikolica za putnički automobil
7.212	Prikolica za stanovanje za putnički automobil
7.22	Autobuska prikolica
7.221	Prikolica za gradski autobus
7.222	Prikolica za međugradske autobuse
7.223	Prikolica za izletničke autobuse
7.23	Prikolica za trolejbus
7.24	Teretna prikolica je prikolica koju vuče teretno vozilo ili drumski traktor.
7.241	Jednoosovna teretna prikolica do 630 kp
7.242	Jednoosovna teretna prikolica iznad 630 do 1600 kp
7.243	Jednoosovna teretna prikolica iznad 1600 kp
7.244	Dvoosovna teretna prikolica korisne nosivosti do 1600 kp
7.245	Dvoosovna teretna prikolica korisne nosivosti iznad 1600 do 2500 kp.
7.246	Dvoosovna teretna prikolica korisne nosivosti iznad 2500 do 4000 kp.
7.247	Dvoosovna teretna prikolica korisne nosivosti iznad 4000 do 6300 kp.
7.248	Dvoosovna teretna prikolica korisne nosivosti iznad 6300 do 10000 kp.
7.249	Dvoosovna teretna prikolica korisne nosivosti iznad 10000 kp.
7.25	Specijalna prikolica je prikolica konstruisana za prevoz određenih ljudi i tereta.
7.251	Specijalna prikolica — cisterna
7.26	Radna prikolica je prikolica na kojoj su ugrađene radne mašine i oprema za određene svrhe.

Decimalne oznake	Definicija
7.261	Radna prikolica — kompresor za vazduh
7.262	Radna prikolica — električni agregat
7.27	Poljoprivredna prikolica je prikolica za poljoprivredne svrhe koju vuče poljoprivredni traktor; konstruisana je za brzinu vožnje do 30 km/h i snabdevena gumama za tu brzinu.
7.271	Jednoosovna poljoprivredna prikolica korisne nosivosti 3000 kp.
7.272	Dvoosovna poljoprivredna prikolica korisne nosivosti do 1600 kp.
7.273	Dvoosovna poljoprivredna prikolica korisne nosivosti iznad 1600 do 4000 kp.
7.274	Dvoosovna poljoprivredna prikolica korisne nosivosti iznad 4000 kp.
7.3	Poluprikolica (sl. 14) je priključno vozilo čiji se prednji deo oslanja na sedlo tegljača s kojim obrazuje vučni voz, prenoseći znatan deo svoje težine i tereta na zadnji deo tegljača.
	(Sl. 14)
7.31	Autobuska poluprikolica
7.32	Teretna poluprikolica
7.321	Teretna poluprikolica korisne nosivosti do 6300 kp.
7.322	Teretna poluprikolica korisne nosivosti iznad 6300 do 10000 kp.
7.323	Teretna poluprikolica korisne nosivosti iznad 10000 kp.
7.4	Specijalna poluprikolica
7.5	Radna poluprikolica

4 Označavanje terenskih vozila

Za motorna vozila koja udovoljavaju definiciji po tač. 2.2 ovog standarda, uz decimalnu oznaku se dodaje reč »terenski«.

Primer: Willys-Overland, model MB i Ford model GPW, poznati pod nazivom »Jeep«, s motorom radne zapremine 2200 cm³, po ovoj klasifikaciji se identifikuju decimalnom oznakom: 2.6 TERENSKI

5 Označavanje uređaja za samoistovar

Uz decimalnu oznaku vozila sa uređajem za samoistovar dodaje se reč: »Samoistovarivač«.

Primer: Kamion FAP tipa 6—GAF, korisne nosivosti 5500 kp, s uređajem za samoistovar i pogonom na sve točkove, označava se decimalnom oznakom: 3.27 SAMOISTOVARIVAČ, TERENSKI.

Objašnjenja uz tač. 3 gornjeg predloga

1. Motocikl, skuter i moped svrstani su u grupu 1 kao putnička vozila, s obzirom na definiciju 1.
2. Prikolice za prevoz ljudi, premda spadaju u putnička vozila, svrstane su sa ostalim prikolicama u grupu 7, što je naznačeno uz definiciju 1 u zagradi.
3. Za kategorizaciju putničkih automobila po radnoj zapremini motora usvojeni su standardni brojevi po Renaru (Renard) osnovni red R 10 (JUS A.A0.001/1956).
4. Kategorizacija motocikla po radnoj zapremini motora, po izvedenom redu R 10/3.
5. Kategorizacija kombinovanih vozila po radnoj zapremini motora, po osnovnom redu R 10.
6. Kategorizacija teretnih vozila po korisnoj nosivosti, po izvedenom redu R 10/2.
7. Kategorizacija traktora po snazi motora, osnovni red R 5.
8. Kategorizacija teretnih prikolica i poluprikolica po korisnoj nosivosti, osnovni red R 5.

Predlog br. 3008

**ZAŠTITNI ŠLEM ZA VOZAČE
MOTORNIH VOZILA**

DK 614.891:796.7
JUS Z.B1.032

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1 oktobar 1959

U ovom standardu primenjene su jedinice veličina i njihove oznake prema JUS A.A1.040 (napr. jedinica težine kilopond — kp).

1 Predmet standarda

Ovaj standard odnosi se na zaštitni šlem namenjen zaštiti glave vozača pri motociklističkim takmičenjima u kojima je brzina odlučujući faktor.

2 Konstrukcija zaštitnog šlema

2.1 Zaštitni šlem se sastoji iz tela i sedišta, koji su međusobno sigurno povezani.

Sedište se sastoji iz čeonog prstena, kolvke i podbratka.

Dubina kolvke se može podesiti tako da šlem leži na glavi ugodno i sigurno. Podbradak sačinjavaju dve trake učvršćene za sedišta, koje pokrivaju uši i zakopčavaju se pod bradom pomoću stremena i karibinera. Dužina jedne trake podešava se pomoću pređice. Podbradak mora biti dovoljno jak da drži šlem na glavi i u slučaju sudara.

2.2 Spoljašnja površina šlema mora biti glatka i ne sme imati nikakve izbočine.

2.3 Kad se šlem postavi da leži normalno na glavi, razdaljina između kolvke i tela u središtu temena štita ne sme biti manja od 30 mm ni veća od 50 mm.

2.4 Spoljašnja mera od osnovice do središta temena tela ne sme biti manja od 140 mm.

2.5 Sve ivice moraju biti obrađene i glatke.

3 Veličine

3.1 Zaštitni šlemovi izrađuju se u tri veličine I, II i III.

Veličina I važi za obim glave 52, 53 i 54 cm.

Veličina II važi za obim glave 55 i 56 cm.

Veličina III važi za obim glave 57, 58 i 59 cm.

3.2 Za veličinu šlema merodavna je veličina tela šlema kojoj su ostali delovi šlema prilagođeni.

4 Težina

Težina šlema treba da bude što manja pod uslovom da ispunjava uslove zaštite, ali ne sme biti veća od 680 p.

5 Materijal

5.1 Telo šlema izrađuje se od čvrstih izdržljivih materijala koji zadržavaju svoje osobine i posle izlaganja uticaju vlage bez dodatnih površinskih prevlaka. Mehanička čvrstoća materijala mora biti tolika da šlem bez oštećenja izdrži ispitivanje prema tač. 6.1.

5.2 Sedište se izrađuje od kože sa tekstilnim trakama ili od kog drugog odgovarajućeg materijala. Čeoni prsten je prema telu šlema postavljen sunderastom gumom ili kakvim drugim odgovarajućim materijalom. Gumu treba zaštititi od uticaja masnoća iz kose nosioca. Prekidna sila epruvete materijala za izradu traka za podbradak mora iznositi najmanje 32 kp.

6 Ispitivanje šlema

6.1 Udarna čvrstoća. Prilikom ispitivanja šlema prema tač. 7.21 telo šlema ne sme se slomiti ili toliko ulubiti da dodiruje kalup za ispitivanje; pri tom ispitivanju ne sme biti oštećeno sedišta niti ma koji drugi sastavni deo šlema.

6.2 Pritisna čvrstoća prednjeg, zadnjeg i bočnog dela šlema. Posle ispitivanja šlema prema tač. 7.22 telo šlema se ne sme slomiti, niti se pod navedenim opterećenjem njegove strane smeju deformisati više od niže navedenih vrednosti.

Opterećenje kp

Dozvoljena deformacija mm

prednje i zadnje strane

bočne strane

2,5

20

20

4,5

32

25

8,0

50

38

- 6.3 Otpornost prema vlazi. Posle izlaganja šlema uslovima propisanim u tač. 7.23, šlem se odmah ispituje prema propisima tač. 7.21. Posle toga šlem mora da ispunjava uslove date u tač. 6.1.
- 6.4 Otpornost prema toploti. Primenom lokalnog zagrevanja, površina tela šlema zagreje se na $48,9 \pm 2^\circ\text{C}$ i ispita prema tač. 7.21. Posle toga postupka šlem mora da ispuni zahteve tačke 6.1.
- 6.5 Proveravanje jačine veze sedišta i tela šlema. Telo šlema se osloni da stoji uspravno. O podbradak na šlemu gde su spojene trake, pažljivo se obesi teret od 70 kp i ostavi da stoji dva minuta. Sedište se ne sme izvući iz tela šlema niti se i jedan njegov deo sme istrgnuti.

7 Proveravanje kvaliteta

7.1 Broj uzoraka

7.11 Kvalitet se proverava na 2 uzorka od prvih 100 komada šlemova, a na po jednom uzorku od svakih daljih 100 komada šlemova koji se isporučuju ili naknadno proveravaju, ali najmanje na 3 uzorka (šlema). Uzorci se uzimaju nasumce.

7.12 Ako se ispitivanje vrši van mesta uzimanja uzoraka, uzeti uzorci se komisiski zapečate na način koji isključuje mogućnost zamene.

7.2 Ispitivanje

7.21 Ispitivanje udarne čvrstoće

Šlem se namesti na odgovarajući kalup za šešire u položaju kako se nosi. Na sredinu tako postavljenog šlema pusti se da slobodno padne čelična lopta težine 3,5 kp sa visine od 1,5 m. Posle ovog ispitivanja šlem ne sme biti oštećen, niti se na kalupu smeju videti tragovi dodira šlema sa kalupom. Dodir šlema sa kalupom utvrđuje se stavljanjem na kalup prvo belog, a zatim karbon-papira. U slučaju dodira karbonpapir ostavi trag na belom papiru.

7.22 Ispitivanje pritisne čvrstoće

U blizini ivica, zadnja i prednja strana šlema opterete se dvema paralelnim čeličnim pločama (napr. ploče mašine za ispitivanje pritisne čvrstoće) početnom težinom od 500 p do 1,5 kp, pa se zatim opterećenje poveća na 2,5 kp, 4,5 kp i 8 kp i zabeleži relativno kretanje ploča. Ovo se ispitivanje ponovi opterećujući bočne strane šlema.

7.23 Ispitivanje otpornosti prema vlazi

Šlem, čija površina ne sme imati nikakvu zaštitnu prevlaku, namesti se tako da središte temena tela leži 75 mm ispod prskalice čiji mlaz treba da obuhvati celu gornju površinu šlema. Količina protoka vode treba da bude oko 70 l na sat.

Šlem se prska neprekidno sedam časova i odmah posle toga ispituje prema tač. 7.21.

8 Označavanje

Proizvođač garantuje da kvalitet šlema odgovara propisima ovog standarda stavlajući sledeće podatke na svaki šlem:

- JUS Z.B1.032,
- zaštitni znak proizvođača,
- vrsta i veličina,
- broj serije (partije) proizvoda,
- godina proizvodnje

Ovi podaci moraju biti neizbrisivi.

9 Pakovanje, smeštanje i čuvanje

9.1 Pakovanje mora biti takvo da ne dođe do oštećenja šlema.

Način pakovanja prema sporazumu između proizvođača i kupca.

9.2 Šlemovi se čuvaju na policama, u prostorijama sobne temperature i vlage.

Komentar :

Predlog standarda za zaštitni šlem za vozače motornih vozila izrađen je na traženje Auto-moto saveza Jugoslavije. Kao obrazloženje potrebe donošenja ovog standarda navedeno je da ovaj Savez — obavezan da kao član međunarodnih organizacija FIA i FIM kontroliše primenu zaštitnih šlemova kod moto sportista prilikom takmičenja i javnih nastupa — smatra da bi se ovim standardom obezbedila proizvodnja šlemova koji pretstavljaju stvarnu zaštitu.

Predlog standarda izrađen je na bazi odredaba britanskog standarda B. S. 1869 : 1952 — Crash Helmets.

ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA
iz oblasti zgradarstva

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 30 avgust 1959

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda.

- Predlog br. 3009** Ksilolitni podovi. Puna — — — — JUS U.M9.010
- Predlog br. 3010** Ksilolitni podovi. Definicija, vrste i kvalitet JUS B.C2.010/list 2
- Predlog br. 3011** Ksilolitni podovi. Podložni ksilolit (blindit) JUS B.C2.010/list 3
- Predlog br. 3012** Ksilolitni podovi. Podloga — — — — JUS B.C2.010/list 4

Ove predloge pripremila je Savezna komisija za standardizaciju sa ciljem da se sadašnja podloga (slepi pod) za parket, kao i podloge za razne lepljene podove zamene podlogom na bazi magnezita.

Predlozi su izrađeni na osnovu stečenih iskustava kod nas i uzimajući u obzir kvalitet naših sirovina za ovu vrstu podova. Istovremeno su uzeti u obzir i propisi inostranih standarda i uputstava za ovu vrstu radova pri stanbenoj izgradnji.

Primedbe na ove predloge treba dostavljati neposredno Saveznoj komisiji za standardizaciju — Admirala Geprata ul. br. 16, Beograd, do napred označenog roka.

Interesenti koji žele da uzmu učešća u ovoj diskusiji a kojima pun tekst ovih predloga slučajno nije dostavljen, treba da se za isti obrate na gore navedenu adresu.

ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA
iz oblasti građevinarstva

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 15 juli 1959 god.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda.

- Predlog br. 3013** Keramičke kanalizacione cevi i fazonski komadi. Definicija i vrste — — — — JUS B.D9.010
- Predlog br. 3014** Keramičke kanalizacione cevi i fazonski komadi. Propisi o kvalitetu — — — — JUS B.D9.011
- Predlog br. 3015** Keramičke kanalizacione cevi i fazonski komadi. Prave i prelazne cevi — — — — JUS B.D9.012
- Predlog br. 3016** Keramičke kanalizacione cevi i fazonski komadi. Lukovi i etažni lukovi — — — — JUS B.D9.013
- Predlog br. 3017** Keramičke kanalizacione cevi i fazonski komadi. Račve-prave i kose, jednostruke i dvostruke — — — — JUS B.D9.014
- Predlog br. 3018** Keramičke kanalizacione cevi i fazonski komadi. Koritaste i ravne ploče — — — — JUS B.D9.015

Ove predloge većim delom je svojevremeno pripremila Stručno udruženje keramičkih industrija i rudnika FNRJ, a

dopunjeni su u Saveznoj komisiji za standardizaciju, s obzirom na mogućnosti naše keramičke industrije i potrebe građevinarstva.

Pripremljeni predlozi otštampani su posebno i razaslani zainteresovanim proizvođačima i organizacijama. Ukoliko koji od zainteresovanih ove predloge nije dobio, treba za iste da se obrati neposredno Saveznoj komisiji za standardizaciju.

Primedbe na ove predloge treba dostavljati neposredno Saveznoj komisiji za standardizaciju — Admirala Geprata ul. 16 — Beograd i do napred označenog roka.

MEĐUNARODNA STANDARDIZACIJA PRIMLJENA DOKUMENTACIJA

Pregled važnijih dokumenata koje je Savezna komisija za standardizaciju primila od sledećih organizacija:

Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i
Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

Ova dokumentacija predstavlja pojedine faze rada, čiji je krajnji cilj donošenje međunarodnih preporuka sa područja standardizacije.

Preporučuje se zainteresovanim da koriste ovu dokumentaciju uvidom u prostorijama Savezne komisije za standardizaciju, ili putem izrade fotokopija ili mikrofilmova, a po posebnom pismenom traženju, uz obavezu plaćanja troškova foto — ili mikrofilmske reprodukcije.

ISO/TC 5 Cevi i fitinzi

Predlog preporuke ISO br. 228
»Cevi od plastičnih materija za provod fluida«.

i dimenzije. Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu sa rokom 12 septembar 1959.

ISO/TC 12 Veličine, jedinice, simboli, faktori i tablice za preračunavanje

Predlozi preporuka ISO:
— br. 276 »Veličine i jedinice za mehaniku«.
— br. 277 »Veličine i jedinice za toplotu«.

IEC/TC 39 Elektronske cevi

Propisi za grla za elektronske cevi. Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu. Rok za glasanje je 24 septembar 1959.

Dimenzije alata za proveravanje položaja kontakta posle priključivanja. Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu. Rok za glasanje je 24 septembar 1959.

ISO/TC 54 Etarska ulja

Nacrt izveštaja o IV zasedanju, koje je održano od 24. IX do 1. X. 1958 u Parizu. Nacrt spiska rezolucija sa IV zasedanja. Privremeni dnevni red V zasedanja, koje će se održati od 22—29 jula 1959 god. u Portugaliji.

IEC/TC 40 Sastavni delovi za elektroniku

IEC publikacija 103 — Preporuke za elektrolitske kondenzatore sa aluminijumskim elektrodama. Prvo izdanje 1959. Cena 8 šv. fr.

Karakteristične impedance i dimenzije kablova za radiofrekvencije. Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu. Rok za glasanje je 24 septembar 1959.

ISO/TC 87 Pluta

Terminologija i definicije (na franc. i engl.)

Opšta klasifikacija materijala od feromagnetnih oksida i definicije pojmova. Upućeno na saglasnost po šestomesečnom pravilu. Rok za glasanje je 24 septembar 1959.

IEC/TC 1 Nomenklatura

IEC publikacija 50 (70) — Međunarodni elektrotehnički rečnik, grupa 70 — Elektrobiologija. Drugo izdanje 1959. Cena 6 šv. fr.

IEC/TC 42 Visokonaponska ispitivanja

Predlog preporuka za visokonaponska ispitivanja. Na diskusiji do 15 avgusta 1959.

IEC/TC 29 Elektroakustika

Preporuke za zvučnike, nazivne impedance

PREGLED PRIMLJENIH VAŽNIJIH INOSTRANIH STANDARDA

Ova rubrika obuhvata pregled važnijih inostranih standarda primljenih u standardoteci Savezne komisije za standardizaciju, koja ima vrlo obimne zbirke inostranih standarda svih zemalja sveta. Stručnjaci, zainteresovane ustanove i preduzeća mogu da koriste ove standarde u samoj standardoteci SKS. Za eventualnu nabavku originalnih standarda iz inostranstva, svaki interesnt treba da se obrati Saveznoj komisiji za standardizaciju (Beograd, Admirala Geprata br. 16), s obzirom na postojeći sporazum po kome inostrane organizacije za standardizaciju šalju svoje standarde u inostranstvo samo po preporuci nacionalne organizacije za standardizaciju odnosno zemlje. U konkretnom traženju, upućenom Saveznoj komisiji za standardizaciju, interesenti treba da se obavežu da će troškove nabavke standarda nadoknaditi u dinarima preduzeću »Jugoslovenska knjiga« — Beograd, Terazije 27, sa kojim već postoji sporazum u tom pogledu, ili nekom drugom preduzeću koje je ovlašćeno da vrši uvoz knjiga, a na koje interesent ukaže u svom zahtevu. Ukoliko isporuka usledi preko nekog drugog preduzeća, neophodno je predložiti i saglasnost tog preduzeća za izvršenje plaćanja u devizama inostranom isporučiocu.

GOST — SSSR

ČSN — Čehoslovačka

DK 535 — Optika

GOST 7601/55 Fizička optika. Označavanje osnovnih veličina.
GOST 7594/55 Džepne lupe na sklapanje.

DK 542 — Laboratoriski pribor

ČSN 70 3230/56 Laboratorisko staklo. Hladionici. Opšti uslovi.
ČSN 70 3231/56 Laboratorisko staklo. Hladionici po Libigu, bez brusa.
ČSN 70 3232 Laboratorisko staklo. Hladionici po Libigu, sa brusom.
ČSN 70 3233/56 Laboratorisko staklo. Hladionici sa kuglama po Alinu, bez brusa.
ČSN 70 3234/56 Laboratorisko staklo. Hladionici sa kuglama po Alinu sa brusom.
ČSN 70 3236/56 Laboratorisko staklo. Spiralni hladionici bez brusa.
ČSN 70 3237/56 Laboratorisko staklo. Spiralni hladionici po Dimortu sa brusom.
ČSN 70 3238/56 Laboratorisko staklo. Spiralni hladionici s dvojnim hlađenjem i brusom.
ČSN 70 3239/56 Laboratorisko staklo. Valoviti hladionici sa dvojnim hlađenjem i s brusom.
GOST 8058/56 Kipovi aparati od stakla za razvijanje gasa.

DK 547 — Organska hemija

GOST 7579/55 Melamin prekrystalisani, tehnički.

DK 615 — Nauka o lekovima

ČSN 86 3811/56 Dizenterični bakteriofag (Bacteriophage disentericum).

DK 66 — Hemiska tehnika. Hemiska industrija

ČSN 69 8803/56 Hemiski uređaji. Konusna dna za sudove koji rade bez pritiska.
ČSN 69 8804/56 Hemiski uređaji. Konusna dna zavarena za sudove pod radnim pritiskom od 1,2 1/2, 4, 6 kg/cm² do 300 °C
ČSN 69 8811/56 Hemiski uređaji. Sferni poklopci sa uskim rubom za hemiske sudove; radni pritisak 1, 2 1/2, 4, 6, 10 i 16 kg/cm²; 300 °C.
ČSN 69 8812/56 Hemiski uređaji. Sferni poklopac sa šipom za hemiske sudove; radni pritisak 1, 2 1/2, 4, 6, 10, 16 kg/cm²; radna temp. 300 °C.

ČSN 69 8841

ČSN 69 8842/56

ČSN 69 8849/56

DK 661 — Hemiski proizvodi u užem smislu

GOST 7730/55
GOST 7517/55

GOST 7516/55

DK 665 — Ulja. Voskovi

GOST 7611/55

GOST 7613/55

GOST 7509/55

DK 666 — Staklo

ČSN 70 0020/56

ČSN 70 4090/56

ČSN 70 4111/56

ČSN 70 4113/56

ČSN 70 4114/56

ČSN 70 4115/56

ČSN 70 4811/56

ČSN 70 4812/56

ČSN 70 4931/56

ČSN 70 8110/56

ČSN 70 9052/56

ČSN 71 0125/56

Hemiski uređaji. Cilindri nepokretnih sudova sa duplim zidovima za rad pod pritiskom.

Hemiski uređaji. Debljine zidova cilindara za nepokretne sudove pod pritiskom.

Hemiski uređaji. Prsteni spoljnih zidova nepokretnih sudova pod pritiskom sa duplim zidovima.

Celulozna folija (celofan).

Celuloza i drvoovina. Metode određivanja stranih primesa i metalnih materija (gvožđa i bakra).

Celuloza. Metoda određivanja bubrenja.

Ulje za ventilacione filterove. Tehnički uslovi.

Ulje iz škrljaca — omekšivač za regeneraciju gume. Tehnički uslovi.

Sastav voskova za poslastičarske proizvode (smeša No 36). Tehnički uslovi.

Greške u staklu i staklenim proizvodima.

Dečije staklene boce za mleko. Kalijum-natrijumovo staklo oplemenjeno dijamantskim brušenjem.

Proizvodi od kristal stakla za dekoraciju.

Presovani i duvani stakleni proizvodi.

Dekoratívno staklo »Jade«.

Boce. Boce za limunadu i soda-vodu sa krunskim grlicem.

Boce. Boce za limunadu i soda-vodu sa ozubljenim grlicem.

Boce. Boce za mleko (za zatvaranje kartonskim zatvaračem).

Presovano stakleno posuđe za domaćinstva.

Vučeno ravno staklo. Matirano i dezenirano staklo.

Optičko staklo. Merenje veličine indeksa loma, pomoću Jungovog interferentnog refraktometra.

ČSN 71 0126/56	Optičko staklo. Merenje indeksa loma po metodi Obreimova.	DK 676 — Industrija papira	
		GOST 7717/55	Papir osnovni za izradu dijagramskog papira.
ČSN 72 4813/56	Keramičke obloge. Topioničke i porcelanske obloge.	GOST 7629/55	Papir i karton. Metoda određivanja sadržaja pepela.
ČSN 72 4910/56	Keramički proizvodi za praktičnu upotrebu.	GOST 7628/55	Karton. Metode određivanja higroskopnosti, poroznosti, propustljivosti i linijske deformacije.
ČSN 72 5511/56	Porcelan za izradu figura i dekoracije.	GOST 7627/55	Karton. Metode određivanja mehaničkih osobina.
DK 667 — Bojadisanje			
GOST 7578/55	Troindigo-crno u obliku praška za premaže (organska boja)	GOST 7585/55	Papir. Metode određivanja uzdužnog i poprečnog smera izrade, lica i naličja papira.
GOST 7577/55	Indigo svetlo-narandžasto »KH« u obliku praška za premaže (organska boja).	GOST 7583/55	Papir. Metode određivanja osobina kvašenja i upijanja.
GOST 7576/55	Indigo svetlo-zeleno »ž« u obliku praška za premaže (organska boja).	GOST 7582/55	Papir. Metoda određivanja propustljivosti vazduha.
GOST 7573/55	Špiritni lak sa šelakom za nameštaj.	GOST 7581/55	Papir. Metode određivanja propustljivosti masti i parafina, kao i poroznosti.

OBJAVLJENI JUGOSLOVENSKI STANDARDI

Službeni list FNRJ br. 2/59 od 14. I. 1959

JUS		1 prim. din.
F.G1.101	— Teška konfekcija. Muški sako, postavljen. Veličine i način izrade — — — — — — — — — —	50.—
F.G1.102	— Teška konfekcija. Muške pantalone (hlače). Veličine i način izrade — — — — — — — — — —	40.—
F.G1.103	— Teška konfekcija. Muški zimski kaput postavljen. Veličine i način izrade — — — — — — — — — —	50.—
F.G1.104	— Teška konfekcija. Kaput »Mikado«, postavljen. Veličine i način izrade — — — — — — — — — —	50.—
F.G1.151	— Teška konfekcija. Dečački sako, postavljen. Veličine i način izrade — — — — — — — — — —	30.—
F.G1.152	— Teška konfekcija. Dečačke pantalone. Veličine i način izrade — — — — — — — — — —	30.—
F.G1.153	— Teška konfekcija. Dečački zimski kaput, postavljen. Veličine i način izrade — — — — — — — — — —	30.—
F.G1.181	— Teška konfekcija. Dečiji sako postavljen. Veličine i način izrade — — — — — — — — — —	30.—
F.G1.182	— Teška konfekcija. Dečije pantalone (hlače). Veličine i način izrade — — — — — — — — — —	30.—
F.G1.183	— Teška konfekcija. Dečiji kaput muški, postavljen. Veličine i način izrade — — — — — — — — — —	30.—
F.G1.201	— Teška konfekcija. Ženski kaput ravan, postavljen. Veličine i način izrade — — — — — — — — — —	30.—
F.G1.231	— Teška konfekcija. Devojački kaput ravan, postavljen. Veličine i način izrade — — — — — — — — — —	30.—
F.G1.261	— Teška konfekcija. Dečiji kaput ženski, postavljen. Veličine i način izrade — — — — — — — — — —	30.—
F.G1.301	— Poluteška konfekcija. Muška radna bluza. Veličine i način izrade — — — — — — — — — —	30.—

JUS	1 prim. din.
F.G1.302 — Poluteška konfekcija. Muške radne pantalone. Veličina i način izrade — — — — — — — —	30.—
F.G1.303 — Poluteška konfekcija. Muški radni kombinezon. Veličine i način izrade — — — — — — — —	30.—
F.G1.304 — Poluteška konfekcija. Muški radni mantil. Veličine i način izrade — — — — — — — —	30.—
F.G1.351 — Poluteška konfekcija. Dečačka radna bluza. Veličine i način izrade — — — — — — — —	30.—
F.G1.352 — Poluteška konfekcija. Dečačke radne pantalone. Veličine i način izrade — — — — — — — —	30.—
F.G1.353 — Poluteška konfekcija. Dečački radni kombinezon. Veličine i način izrade — — — — — — — —	30.—
F.G1.381 — Poluteška konfekcija. Ženski radni mantil. Veličine i način izrade — — — — — — — —	30.—
F.D5.100 — Pleteni proizvodi za odevanje. Vunena trikotažna odeća. Dimenzije po vrstama i veličinama — —	40.—
F.C2.030 — Pamučne tkanine. Tkanine za posteljinu — — —	30.—
F.C1.050 — Pamučne tkanine. Tkanine za muško rublje — —	30.—

Službeni list FNRJ, br. 9/59 od 4. III. 1959

C.B6.050 — Čelična žica za železnička signalno-sigurnosna postrojenja. Tehnički propisi za izradu i isporuku —	40.—
Z.C2.020 — Ručni aparati za gašenje požara. Opšti propisi —	40.—
Z.C2.025 — Ručni aparati za gašenje požara. Aparati za mokro gašenje, tipa Vh — — — — — — — —	70.—
Z.C2.030 — Ručni aparati za gašenje požara. Aparati za gašenje penom — — — — — — — —	70.—
Z.C2.035 — Ručni aparati za gašenje požara. Aparati za suvo gašenje — — — — — — — —	50.—
Z.C2.040 — Ručni aparati za gašenje požara. Aparati za gašenje ugljendioksidom — — — — — — — —	50.—
Z.C2.045 — Ručni aparati za gašenje požara. Aparati za gašenje tetrahlorugljenikom (tetra-aparati) — — — —	50.—
M.Z2.510 — Čelične posude za tečne plinove. Zavarene čelične boce za propan-butan, za punjenje 5, 10 i 11 kp —	50.—
M.Z2.511 — Čelične posude za tečne plinove. Zavarene čelične boce za propan-butan, za punjenje 15, 25 i 35 kp —	50.—
M.Z2.515 — Čelične posude za tečne plinove. Vučene čelične boce za propan-butan za punjenje 1 kp — — — —	50.—
M.Z2.550 — Čelične posude za tečne plinove. Postolja za boce za propan-butan — — — — — — — —	40.—
M.Z2.555 — Čelične posude za tečne plinove. Zaštitne kape za boce za propan-butan — — — — — — — —	30.—
M.Z2.560 — Čelične posude za tečne plinove. Usadnici za boce za propan-butan — — — — — — — —	40.—

JUS

1 prim. din.

- M.C5.350 — Ventili za posude za komprimovane plinove. Ventil za boce za tečne plinove propan-butan. Glavne i priključne mere — — — — — — — — 30.—
- M.C5.390 — Ventili za posude za komprimovane plinove. Ventili za boce za tečne plinove propan-butan. Tehnički propisi za izradu i isporuku — — — — — — — — 70.—

ISPRAVKA STANDARDA JUS F.D5.020

U jugoslovenskom standardu JUS F.D5.020 — »Pleteni proizvodi za odevanje. Trikotažna odeća za decu do 2 godine. Dimenzije po vrstama i veličinama« potkrala se štamparska greška i to:

— u tač. 2.12 u tabeli, podaci za širinu pantalona f umesto 45, 47 i 50 treba da budu 28, 30 i 32.

Umoljavaju se imaoci ovog standarda da u svojim primercima isprave navedenu grešku.

Štampanje završeno 10 juna 1959

Izdavač: Savezna komisija za standardizaciju — Beograd, Admirala Geprata br. 16, tel. br. 28-920. — Odgovorni urednik: ing. Slavoljub Vitorović. — Distribucija preko izdavačkog preduzeća »Naučna knjiga« — Beograd, Kn. Mihajlova 40, pošt. fah 690. — tel. br. 27-011. — Cena pojedinom primerku Din. 100. — Godišnja pretplata Din. 1200. Pretplatu slati neposredno na naznačenu adresu distributora ili na tek. rač. kod N. B.

101-11.

br. — Štampa Beogradski grafički zavod — Beograd

1-297